PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ CENTRAS

2017 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Aurelija Urbonienė

2018 m. vasario 15 d.

T U R I N Y S

I. CENTRO PRISTATYMAS 3
II. CENTRO DARBUOTOJAI.....4
III. CENTRO FINANSAVIMAS.....5
IV. LICENCIJOS.....8
V. VAIKŲ DIENOS CENTRO SKYRIUS.....8
VI. PARAMOS ŠEIMAI SKYRIUS.....10
VII. SOCIALINĖS GLOBOS SKYRIUS.....12
VIII. SOCIALINĖS PRIEŽIŪROS SKYRIUS 16
IX. PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMAS.....24
X. PARAMOS – LABDAROS ORGANIZAVIMAS.....25
XI. PROJEKTINĖS VEIKLOS VYKDYMAS.....28
XII. SAVANORYSTĖ IR KITA VEIKLA.....31
XIII. VIDINIS IR IŠORINIS KOMUNIKAVIMAS.....30
XIV. BENDRADARBIAVIMAS SU SOCIALINIAIS PARTNERIAIS.....32
XV. DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS.....33
XVI. APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS.....34
XVII. SĖKMĖS IR TIKSLAI.....35

I. CENTRO PRISTATYMAS

Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras (toliau – Centras), turintis juridinio asmens statusą, įsteigtas Prienų rajono savivaldybės (toliau – savivaldybė) tarybos sprendimu[1], adresu: Vytenio g. 2, Prienai, įm. k. 300886599, Tel. (8-319) 52576, internetinė svetainė – www.prienuspc.lt, el. paštas: soc.paslaugucentras@prienuspc.lt. Veikla vykdoma nuo 2007 m. birželio 21 d. vadovaujantis Centro nuostatais[2].

2017 metų veiklos ataskaitoje apibendrinama 2017 m. vykdyta Centro veikla bei analizuojama, kaip buvo teikiamos socialinės paslaugos, vykdomi projektai, kaip tobulinamas socialinių paslaugų teikimo organizavimas ir Centro veiklos administravimas, siektini tikslai.

Centro veikla organizuojama vadovaujantis patvirtinta Centro 2017 metų veiklos programa[3] (toliau – programa). Šios programos tikslas ir plėtros kryptys atitinka savivaldybės 2017 m. Socialinių paslaugų plano[4] numatytus tikslus bei plėtrą:

1. Teikti kokybiškas socialines paslaugas ir kitą pagalbą Prienų rajono savivaldybės teritorijoje gyvenantiems asmenims (šeimoms), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturintiems, neįgijusiems arba praradusiems gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime;
2. Teikti socialines paslaugas žmogaus gyvenamojoje aplinkoje ir užtikrinti, kad pagalba pasiektų visus jos reikalingus asmenis;
3. Didinti socialinių paslaugų prieinamumą, plėtojant socialinės priežiūros paslaugas;
4. Vystyti dienos socialinės globos paslaugas institucijoje ir asmens namuose;
5. Užtikrinti teikiamų socialinių paslaugų tęstinumą, skatinant ir remiant socialinių paslaugų įstaigų veiklą.

Centro veiklos tikslas –teikti socialinę pagalbą savivaldybės gyventojams (šeimoms), kurie dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų yra neįgiję, praradę ar neturi gebėjimų arba galimybių savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu, sudarant šiems asmenims sąlygas ugdyti ir stiprinti gebėjimus bei galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padedant įveikti socialinę atskirtį.

---

[1] *Prienų rajono savivaldybės tarybos 2007 m. sausio 25 d. sprendimas Nr. T3-20*

[2] *Prienų rajono savivaldybės tarybos 2011 m. lapkričio 24 d. sprendimas Nr. T3-189*

[3] *Centro direktoriaus 2017 m. kovo 24 d. įsakymas Nr. (1.10)-ĮV-76*

[4] *Prienų rajono savivaldybės tarybos 2007 m. vasario 15 d. sprendimas Nr. T3-21*

Centro uždaviniai:

- teikti kokybiškas socialines ir kitas su Centro pagrindine veikla susijusias paslaugas, atsižvelgiant į gyventojų poreikius ir Centro išteklius;
- įgalinti asmenis savarankiškai gyventi, integruotis šeimoje ir visuomenėje;
- plėsti socialinių paslaugų tinklą bendruomenėje, socialines paslaugas artinti prie asmens gyvenamosios vietos;
- tobulinti darbuotojams darbo sąlygas bei sudaryti galimybes įgyti, kelti profesinę kvalifikaciją.

Centras vykdo šias funkcijas:

- teikia bendrąsias socialines paslaugas – informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo organizavimo, sociokultūrines, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo;
- teikia socialinės priežiūros paslaugas – pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo;
- teikia dienos socialinę globą asmens namuose ir institucijoje;
- teikia transporto paslaugas;
- aprūpina techninės pagalbos priemonėmis;
- teikia kitas bendrąsias socialines paslaugas;
- vykdo dienos užimtumo grupių Centre veiklą;
- vykdo projektinę veiklą;
- organizuoja paramos ir labdaros akcijas;
- informuoja visuomenę apie Centro veiklą;
- bendradarbiauja su socialiniais partneriais, kitomis institucijomis ar organizacijomis.

II. CENTRO DARBUOTOJAI

Savivaldybės sprendimu[5] 2017 m. Centre patvirtintas didžiausias leistinas pareigybių skaičius – **61,6.** Darbuotojų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d. buvo 65 asmenys. Lyginant su 2016 m. pareigybių skaičius padidėjo 17 proc. - 9 pareigybėmis, kurių pagalba buvo sumažintas socialinių darbuotojų darbui su socialinės rizikos šeimomis darbo krūvis (7,5 pareigybėms darbo užmokesčiui skirtas finansavimas iš valstybės biudžeto lėšų) bei seniūnijose padidėjus pagalbos į namus paslaugų gavėjų skaičiui, įsteigta 1,5 etato socialinio darbuotojo padėjėjo pareigybė seniūnijose (žr. 1 lentelė).

[5] *Prienų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 30 d. sprendimas Nr. T3-291*

1 lentelė. *Centro darbuotojų kaita*

	2015 m.	***2016 m.***	***2017 m.***
Patvirtintas etatų skaičius	41,5	52,6	61,6
Priimtų darbuotojų skaičius	11	13	24
Atleistų darbuotojų skaičius	11	8	11
Atliekančių praktiką centre	5	12	18

Centro veikla vykdoma pagal patvirtintą struktūra[6], atsižvelgiant į skyrių vykdomą veiklą bei darbuotojų funkcijas.

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ CENTRO STRUKTŪRA

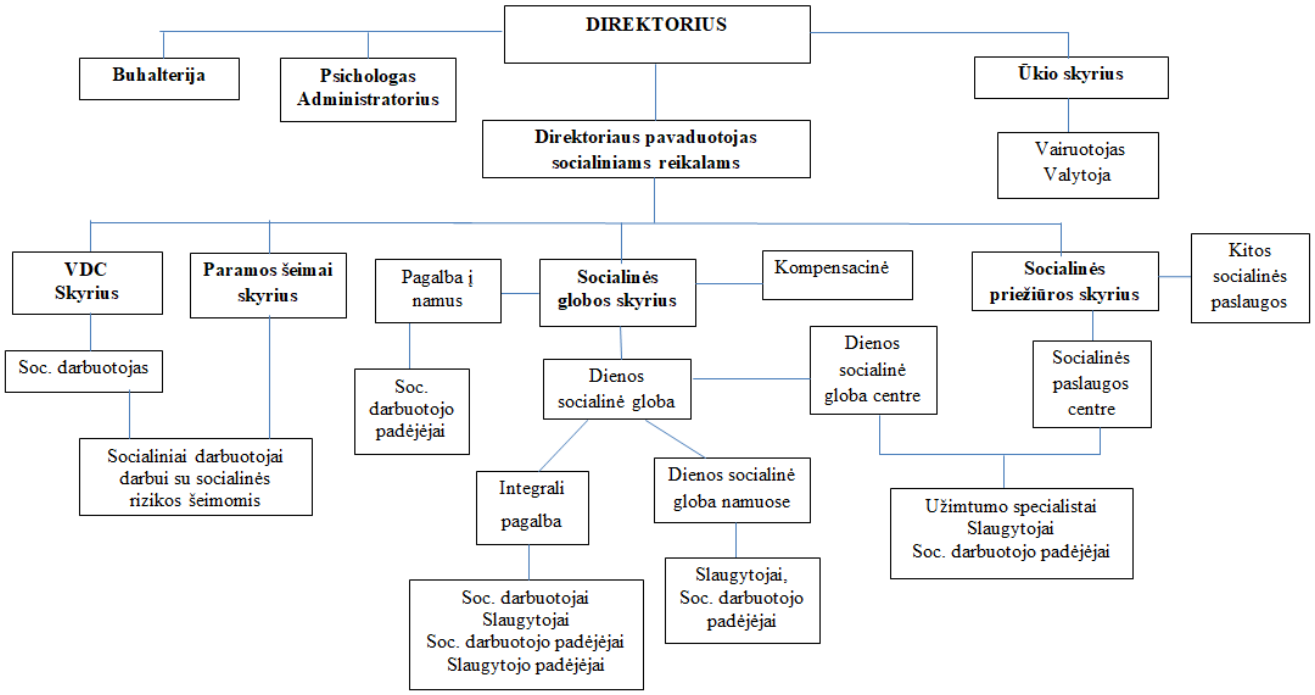

III. CENTRO FINANSAVIMAS

Centras yra finansuojamas iš savivaldybės ir valstybės biudžeto lėšų bei panaudojamos proketams skirtos lėšos. Centras taip pat vykdo specialiają programą - teikiamos mokamos socialinės ir kitos paslaugos, už kurias mokestį nustato steigėjas[7].

2017 metų Centro patikslintą biudžeto programos sąmatą sudarė 594800 Eur iš jų: savivaldybės lėšos 297600 Eur, valstybės lėšos 271600 Eur (iš jų 202100 Eur socialinės rizikos šeimų socialinei

---

[6] *Centro direktoriaus 2017 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. (1.10)-ĮV-76*

[7] *Prienų rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 30 d. sprendimas Nr. T3-215; T3-216; T3-217; T3-218; T3-219*

priežiūrai, 69100 Eur asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti, 400 Eur valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijos), spec. programos lėšos 25600 Eur.

Centro biudžetas pagal daugumą biudžeto eilučių padidėjo, todėl bendrai 21,5 proc., pakilo ir metinis biudžetas. Padidėjimą lėmė padidėjęs socialinių paslaugų srities darbuotojų darbo užmokestis bei jų skaičius, paslaugų gavėjų skaičius, padaugėjo teikiamų paslaugų (žr. 2 lentelė).

2 lentelė. *Centrui skirtų asignavimų iš savivaldybės biudžeto lėšų pasiskirstymas pagal funkcijas*

Funkcijos pavadinimas	*Patvirtinta sąmata (tūkst.Eur) 2015 m.*	*Patvirtinta sąmata (tūkst. Eur) 2016 m.*	*Patvirtinta sąmata (tūkst.Eur) 2017 m.*
1. Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	173,0	211,5	252,9
1.1. Darbo užmokestis pinigais	134,0	159,9	193,6
1.2. Socialinio draudimo įmokos	39,0	51,6	59,3
2. Prekių ir paslaugų naudojimas	14,6	16,6	27,1
2.1.Medikamentai (ir darb. sveikatos tikrinimas)	-	0,8	0,9
2.2. Šildymas	4,9	3,5	3,7
2.3. Elektros energija	2,0	1,8	1,9
2.4. Ryšių paslaugos	0,6	0,6	1,9
2.5. Transporto išlaikymas	3,9	5,3	8,8
2.6. IT einamasis remontas	-	-	0,4
2.7. Kitos prekės	0,3	0,8	5,3
2.8. Komandiruotės	-	-	0,2
2.9. Vandentiekis ir kanalizacija	0,8	0,8	0,8
2.10. Kvalifikacijos kėlimas	0,1	0,1	0,4
2.11. Kitos paslaugos	1,7	2.6	2,5
2.12. Atliekų tvarkymas	0,3	0,3	0,3
3. Socialinės išmokos	6,6	14,3	14,7
3.1.Socialinė parama	6,5	14	13,7
3.2.Darbdavių socialinė parama	0,1	0,3	1
Iš viso:	**194,2**	**242,4**	**294,7**

Socialinių darbuotojų, dirbančių su socialinės rizikos šeimomis, darbo užmokesčiui ir kvalifikacijos kėlimui, lėšos skiriamos iš valstybės biudžeto. Lyginant ataskaitinį laikotarpį su 2016 m., valstybės skiriama dotacija ženkliai padidėjo 54,5 proc. - socialinių darbuotojų darbo užmokesčio didinimui ir naujų pareigybių steigimui (žr. 3 lentelė).

3 lentelė. *Centrui skirtų asignavimų iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos socialinės rizikos šeimų socialinei priežiūrai paskirstymas pagal funkcijas*

Funkcijos pavadinimas	*Patvirtinta sąmata (tūkst. Eur) 2015 m.*	*Patvirtinta sąmata (tūkst. Eur) 2016 m.*	*Patvirtinta sąmata (tūkst. Eur)2017 m.*
1. Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	112,8	128,1	198,5
1.1. Darbo užmokestis pinigais	86,1	97,9	151,9

1.2. Socialinio draudimo įmokos	26,7	30,2	46,6
2. Prekių ir paslaugų naudojimas		2,7	3,6
2.11. Kvalifikacijos kėlimas		2,7	3,6
Iš viso:	**112,8**	**130,8**	**202,1**

2017 m. 74 proc. padidėjo ir valstybės skiriama specialioji tikslinė dotacija asmenų su sunkia negalia priežiūrai, o tam įtakos turėjo pradėtas vykdyti Integralios pagalbos projektas, kurio pagalba buvo teikiamos paslaugos asmenims su sunkia negalia asmens namuose (žr. 4 lentelė).

4 lentelė. *Centrui skirtų asignavimų iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos socialinei priežiūrai asmenų su sunkia negalia paskirstymas pagal funkcijas*

Funkcijos pavadinimas	*Patvirtinta sąmata (tūkst. Eur) 2015 m.*	*Patvirtinta sąmata (tūkst. Eur) 2016 m.*	*Patvirtinta sąmata (tūkst. Eur)2017 m.*
1. Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	48,3	39,7	69,1
1.1. Darbo užmokestis pinigais	36,9	30,3	52,9
1.2. Socialinio draudimo įmokos	11,4	9,4	16,2
Iš viso:	**48,3**	**39,7**	**69,1**

Centras taip pat vykdo specialiąją programą - teikiamos mokamos socialinės paslaugos bei nuomojamos slaugos techninės pagalbos priemonės, už kurias mokestį nustato steigėjas[7] (žr. 5 lentelę).

5 lenetelė. *Už socialines ir kitas paslaugas surinktos lėšos*

Paslaugos pavadinimas	*(tūkst. Eur) 2015 m.*	*(tūkst. Eur) 2016 m.*	*(tūkst. Eur) 2017 m.*
Pagalbos į namus, dienos socialinė globa, kitos socialinės paslaugos	14,6	16,8	20,9
Transporto paslaugų	2,8	2,7	3,6
Kompensacinės technikos nuoma	1,1	1,0	0,3
Iš viso:	**18,5**	**20,5**	**24,8**

Kelerių metų bėgyje, didėjantis finansavimas iš valstybės biudžeto lėšų, vykdomi projektai (žr. 6 lentelė) mažina savivaldybės finansinę naštą, tuo pačiu mažėja Centrui skiriamo savivaldybės biudžeto dalis (žr. 7 pav.).

6 lenetelė. *Centro biudžeto pasiskirstymas pagal šaltinius*

Lėšų pavadinimas	*Procentais %*		*EUR*	
	2016 m.	*2017 m.*	*2016 m.*	*2017 m.*
Spec. lėšos	4,6	3,6	20 500	24 866
Savivaldybės	52,7	43,6	232 100	297 600
Valstybės	38,7	39,8	170 500	271 600
Projekto „Pienės Pūkas“	2,9	1,9	12 797	12 797
Projekto „Integrali pagalba“	1,1	11,1	46 000	76 123

7 paveikslėlis. *Centro biudžeto pasiskirstymas pagal finansavimo šaltinius*

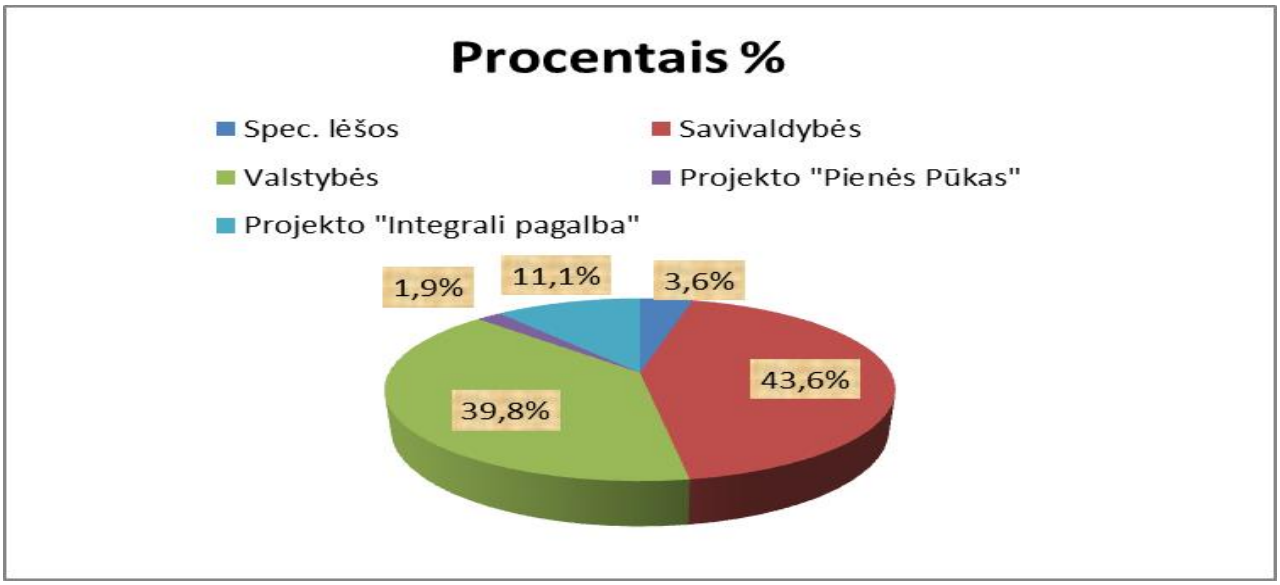

IV. LICENCIJOS

Nuo 2015 m. sausio 1 d. Centras teikia tik licencijuotas paslaugas. Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2014 m. gegužės 9 d. išdavė Centrui sveikatos priežiūros licenciją Nr. 3590, kuri suteikia teisę verstis asmens sveikatos priežiūros veikla ir teikti šias paslaugas:

• Slaugos: bendrosios praktikos slaugos, bendruomenės slaugos.

Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2014 m. liepos 31 d. Centrui išdavė dvi licencijas:

• Socialinei globai suaugusiems asmenims su negalia ar senyvo amžiaus asmenims namuose teikti, licencijos Nr. L000000193.

• Institucinei socialinei globai (dienos) suaugusiems asmenims su negalia teikti, licencijos Nr. L000000194.

V. VAIKŲ DIENOS CENTRO SKYRIUS

2017 metais Centro vaikų dienos centras ‚Pienės pūkas“ (toliau – VDC) veiklą vykdė visus metus, tačiau projektinės veiklos įgyvendinimas prasidėjo nuo 2017 m. vasario 24 d. (daugiau XI skyriuje „PROJEKTINĖS VEIKLOS VYKDYMAS“). ***VDC veikloje dalyvavo 6-15 metų amžiaus 50 vaikų*** iš 34 šeimų, kurioms yra teikiamos socialinės paslaugos Prienų miesto, Pakuonio, Ašmintos, Balbieriškio, Šilavoto ir Naujosios Ūtos seniūnijose. VDC teikiamos bendrosios socialinės paslaugos: tarpininkavimas, informavimas, maitinimo organizavimas, vaikų pavėžėjimas, pamokų ruoša,

mokymosi sunkumų sprendimas, laisvalaikio ir užimtumo organizavimas, sociokultūrinės, šeimos lankymas namuose, socialinės šeimos padėties tyrimas, materialinės pagalbos teikimas. VDC visą darbo dieną dirbo socialinis darbuotojas darbui su rizikos šeimomis ir socialinis darbuotojas bei trys užimtumo specialistai ir psichologas dirbo po keletą valandų per mėnesį, pagal poreikį

Mokslo metais mokyklinio amžiaus vaikai iš Prienų miesto į Centrą atvykdavo savarankiškai kiekvieną darbo dieną po pamokų, o kiti lankytojai iš skirtingų seniūnijų buvo atvežami vieną kartą per savaitę Centro tarnybiniu transportu. Vidutiniškai per dieną į VDC atvykdavo 15 vaikų ir lyginant su praėjusiais 2016 metais, pastebėta, jog 2017 metais vaikų, norinčių lankyti VDC, poreikis išlieka panašus. Viena iš pagrindinių priežasčių, kuri apriboja vaikų dalyvavimą, yra didelis atstumas nuo VDC iki namų. Šaltuoju metų sezonu sutrumpėja šviesus paros metas, todėl vaikams, kurie savarankiškai grįžta į namus, iškyla saugumo pavojus. Pradžioje metų lankytojų skaičius visuomet būna mažesnis, dėl to, kad nebūna atvežimo iš seniūnijų, o kitais mėnesiais išlieka panašus (žr. 8 pav.).

8 paveikslėlis. *Vaikų dienos centro lankytojų skaičius 2017 m. pagal mėnesius*

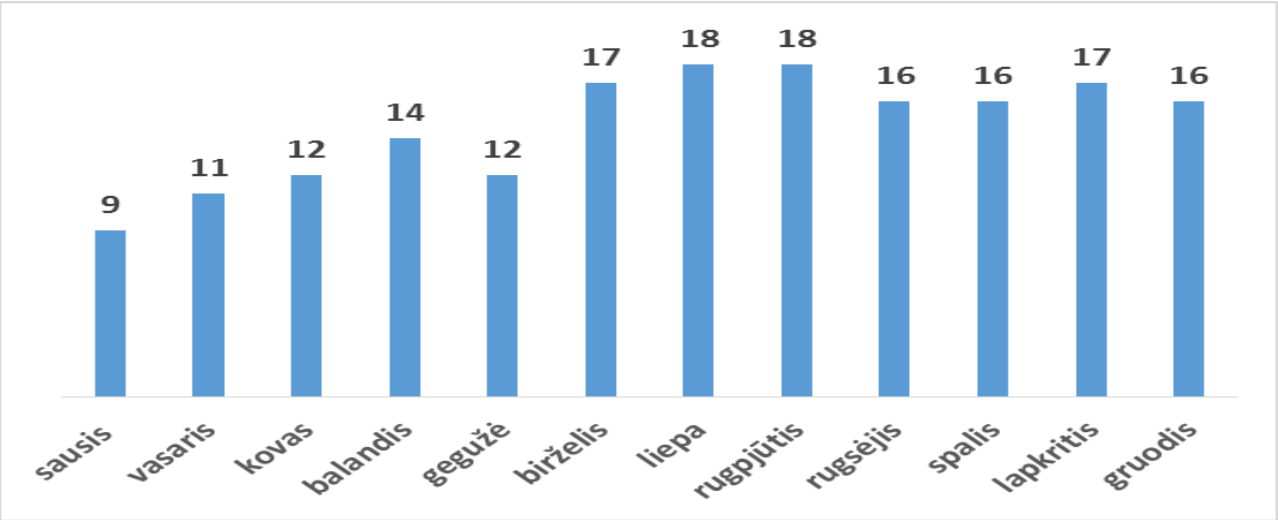

VDC lankytojai, Centre užsiėmė pamokų ruoša, pagal poreikį visi buvo aprūpinami būtiniausiomis kanceliarinėmis priemonėmis. Ugdant vaikų darbinius įgūdžius ir skatinant jų savarankiškumą, kasdien kartu su vaikais buvo ruošiamas maitinimas, organizuojamos skirtingo pobūdžio užimtumo veiklos. Vaikai noriai dalyvavo dailės, muzikinės veiklos užsiėmimuose, susipažino su skirtingomis rankdarbių gamybos technikomis priemonėmis. Vaikų rankų darbo spalvingi bei originalūs darbeliai papuošė ne tik Centro bet ir Prienų ligoninės bei Prienų Justino Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos erdves. Taip pat buvo organizuojamos šventės, renginiai, popietės, edukacinės-pažintinės išvykos, parodos, susitikimai bei nuolat aktyvinama sportinė veikla, ugdoma sveika gyvensena, pasitelkiant sveikatos priežiūros specialistus.

Centro psichologė VDC lankytojams vedė individualias ir grupines/šeimos konsultacijas, psichoterapijos užsiėmimus, kurių metu buvo kreipiamas dėmesys į jausmų ir emocijų atpažinimą, jų valdymą, gebėjimą konstruktyviai spręsti tarpusavio konfliktus.

VDC lankytojai ir jų šeimos nariai savo laisvalaikį praturtino įvairiapusiška veikla, kurios metu kiekvienas atrado savo pomėgius, gebėjimus, įgijo naujų žinių bei sustiprėjo tarpusavio santykiai ir bendravimo įgūdžiai. Skirtingos veiklos metu buvo skatinama lankytojų savivertė, saviraiška, stiprinamas pasitikėjimas savimi ir aplinka, ugdomas tolerancijos, tarpusavio supratingumo ir humaniškumo jausmas.

VI. PARAMOS ŠEIMAI SKYRIUS

Paramos šeimai skyrius 2017 m. nuolat bendradarbiavo su Vaikų dienos centro skyriumi ir kartu teikė kompleksines socialines paslaugas Prienų rajono socialinės rizikos šeimoms, auginančioms vaikus (žr. 9 lentelė). Paslaugas teikė socialinio darbo organizatorė ir metų pradžioje 15 socialinių darbuotojų darbui su socialinės rizikos šeimomis. Metų eigoje siekiant socialinių paslaugų efektyvumo bei kokybės, mažėjo darbo krūvis vienam socialiniam darbuotojui. Organizuojant socialinį darbą su socialinės rizikos šeimomis buvo atsižvelgiama į tai, kad vienas socialinis darbuotojas paslaugas teiktų vidutiniškai 10 šeimų. Todėl per 2017 m. I pusmetį darbo sutartys buvo sudarytos su 4 naujais darbuotojais. 2017 metų pabaigoje dirbo ir socialines paslaugas šeimoms teikė 18 socialinių darbuotojų. Kiekvienam socialiniam darbuotojui darbo krūvis buvo subalansuotas ir vidutiniškai per paskutiniuosius 2 ketvirčius 1 socialinis darbuotojas dirbo su 10-12 šeimų.

9 lentelė. *Socialinės rizikos šeimų statistika*

	2015 m.	***2016 m.***	***2017 m.***
1. Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitoje esančių šeimų skaičius	**200**	**185**	**183**
2. Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius	**399**	**371**	**375**
3. Šeimų, įrašytų į socialinės rizikos šeimų apskaitą per metus, skaičius (jose augančių vaikų skaičius)	35 (55)	26 (46)	36 (61)
3.1. Šeimos, įrašytos į socialinės rizikos šeimų apskaitą, dėl girtavimo ir vaiko nepriežiūros (per metus)	15	8	11
3.2. Šeimos, įrašytos į socialinės rizikos šeimų apskaitą, dėl socialinių įgūdžių stokos, dėl negebėjimo tinkamai rūpintis vaikais (per metus)	19	15	19
3.3. Šeimos, įrašytos į socialinės rizikos šeimų apskaitą dėl to, kad vaikui nustatyta laikinoji globa (per metus)	1	3	4
3.4. Šeimos, įrašytos į socialinės rizikos šeimų apskaitą, dėl fizinės ir seksualinės prievartos šeimoje.	-	-	2
4. Šeimų, išbrauktų iš socialinės rizikos šeimų apskaitos per metus, skaičius	39	41	38

4.1. Šeima, išbraukta iš socialinės rizikos šeimų apskaitos, nes šeimoje neliko nepilnamečių vaikų (vaikas tapo pilnamečiu, emancipuotas arba sudarė santuoką, neterminuotai apribota tėvų valdžia ir vaikui nustatyta nuolatinė globa)	15	15	8
4.2. Šeima, išbraukta iš socialinės rizikos šeimų apskaitos, nes išnyko priežastys dėl kurių šeima buvo įrašyta į apskaitą	8	12	13
4.3. Šeima, išbraukta iš socialinės rizikos šeimų apskaitos, nes išvyko gyventi į kitą savivaldybę (užsienio valstybę)	12	8	9
4.4. Mirė abu tėvai arba vienas iš tėvų ir vaikui nustatyta globa	4	-	1
4.5. Šeima išbraukta iš socialinės rizikos šeimų apskaitos, nes tėvams neterminuotai apribota tėvų valdžia ir vaikui nustatyta nuolatinė globa	-	6	7

Lyginant su 2016 metais, per 2017 m. socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, skaičius galima teigti, kad išliko toks pats, tik sumažėjo 2 šeimomis. Į socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitą per 2017 m. buvo įrašyta 36 šeimos, išbraukta iš apskaitos – 38 šeimos.

Šeimų, kurioms nustatytas socialinių paslaugų poreikis (stebimos šeimos) buvo 14, kuriose - 26 nepilnamečiai vaikai.

2017 m. socialinės rizikos šeimoms socialinės darbuotojos darbui su socialinės rizikos šeimomis teikė ***bendrąsias socialines paslaugas:*** informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, maitinimo organizavimas, aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimas, sociokultūrinės paslaugos, asmens higienos paslaugų organizavimas, lydėjimas į įvairias įstaigas ir pan., bei ***specialiąsias socialines paslaugas:*** kasdienio gyvenimo įgūdžių ugdymas ir palaikymas, darbinių gyvenimo įgūdžių ugdymas ir palaikymas, psichologinės, psichosocialinės (žr. 10 pav.).

10 paveikslėlis. *Suteiktas socialinių paslaugų kiekis pagal rūšį 2017 m.*

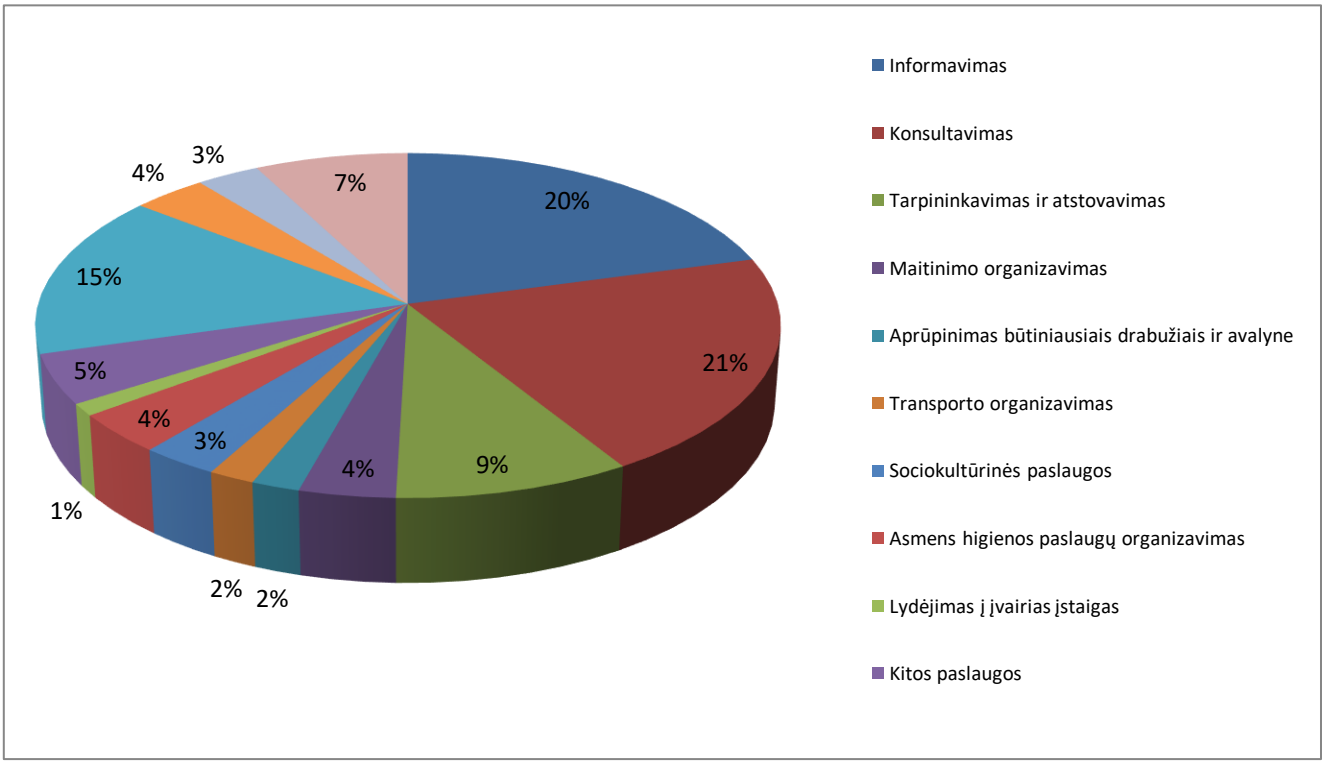

2017 m. pagrindinės ***problemos***, su kuriomis susiduriama socialinės rizikos šeimose:

- ✓ finansiniai sunkumai, nepriteklius, skurdas, skolos;
- ✓ socialinių įgūdžių stoka (negebėjimas tinkamai ir racionaliai disponuoti turimomis pajamomis);
- ✓ tėvystės įgūdžių stoka (vaikų nepriežiūra, vaikų auklėjimo problemos ir kt.);
- ✓ piktnaudžiavimas alkoholiu, kitomis psichiką veikiančiomis priemonėmis;
- ✓ motyvacijos stoka dirbti, bedarbystė;
- ✓ gyvenamojo būsto neturėjimas;
- ✓ vaikų negalia, sveikatos sutrikimai, pedikuliozė;
- ✓ tėvų negalia, sveikatos problemos;
- ✓ įtempti santykiai šeimoje, dažni konfliktai, smurtas;
- ✓ vaikų elgesio problemos;
- ✓ dažna gyvenimo partnerių kaita;
- ✓ kitos (valkatavimas, mokyklos nelankymas, atsakomybės stoka).

2017 metais daugiau išryškėja tėvystės įgūdžių stoka, bedarbystė, gyvenamojo būsto neturėjimas, įtempti santykiai šeimose, vaikų elgesio problemos, taip pat daugėja šeimų, kuriose auga negalią ir sveikatos problemų turintys vaikai.

VII. SOCIALINĖS GLOBOS SKYRIUS

Socialinės globos skyrius vykdo ***Integralios pagalbos projektą***, rajono gyventojų ***aprūpinimą kompensacine technika*** ir Prienų rajono gyventojams teikia bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas: ***pagalbos į namus***, ***dienos socialinės globos asmens namuose ir institucijoje***.

Socialinės globos skyriuje minėtas socialines paslaugas teikė socialinio darbo organizatorius, socialinis darbuotojas, socialinio darbuotojo padėjėjos, slaugytojas, psichologas ir slaugytojo padėjėjai.

Socialinės paslaugos teikiamos vadovaujantis savivaldybės patvirtinta socialinių paslaugų organizavimo ir mokėjimo už socialines paslaugas tvarka[8], pagal kurią informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugos rajono gyventojams yra teikiamos nemokamai.

BENDROSIOS SOCIALINĖS PASLAUGOS. 2017 metais informacijos teikimo ir konsultavimo paslauga buvo teikiama visiems klientams ir jų artimiesiems tiek telefonu, tiek individualių pokalbių metu. Darbuotojos teikė informaciją apie socialinę pagalbą, dienos socialinės globos ir pagalbos į namus paslaugas, analizavo klientų situaciją ir ieškojo alternatyvių problemos sprendimo būdų, bendradarbiaujant su klientu, seniūnijų socialiniais darbuotojais bei kitų sričių specialistais.

---

[8] *Prienų rajono savivaldybės tarybos 2012 m. balandžio 26 d. sprendimas Nr. T3-117*

PAGALBOS Į NAMUS PASLAUGA. Kiekvienais metais Prienų rajone daugėja pensinio amžiaus bei neįgalių gyventojų, kurie dėl silpnos sveikatos nėra pajėgūs pasirūpinti savimi, savarankiškai patenkinti savo fiziologinių poreikių, stokoja artimųjų pagalbos, gyvena atokiose kaimo vietovėse, skaičius. Socialinėje atskirtyje esantiems visuomenės nariams yra itin reikalingos pagalbos į namus paslaugos.

2017 metais iš savivaldybės Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus Centrui buvo perduotos **64 bylos**, iš kurių:

- 3 bylos - dėl dienos socialinės globos paslaugų asmens namuose;
- 10 bylų - dėl Integralios pagalbos paslaugų teikimo asmens namuose;
- 51 byla - dėl pagalbos į namus paslaugų.

2017 metais ***pradėtos teikti pagalbos į namus paslaugos 56 klientams***. 6 asmenims paslaugos nebuvo pradėtos teikti: 3 klientai laikinai atsisakė priimti siūlomą pagalbą, o kiti 3 - nepasinaudojo pagalbos į namus paslaugomis dėl asmeninio gyvenimo situacijos pokyčių (pakeitė gyvenamąją vietą, pablogėjo sveikatos būklė).

Prienų rajone per ataskaitinį laikotarpį ***pagalbos į namus paslaugos buvo suteiktos 149*** (Prienų mieste - 51 asmuo, rajone - 98 asmenys) gyventojams, iš kurių ***paslaugomis naudojosi 16 šeimų***.

2017 metais ***mirė 19 klientų***, kuriems buvo teiktos socialinės priežiūros paslaugos, o praeitų metų laikotarpyje dėl skirtingų priežasčių (išvykimas į globos namus, slaugos skyrių ar pas gimines) ***pagalbos į namus paslaugos laikinai sustabdytos – 33 asmenims***.

Peržiūrint santykį tarp socialinio darbuotojo padėjėjo ir pagalbos į namus paslaugų gavėjo, vis dar išlieka ta pati problema, kad darbo krūvis nėra pilnai subalansuotas dėl didelio paslaugų gavėjo skaičiaus (žr. 11 lentelę).

11 lentelė. *Socialinio darbuotojo padėjėjų bei paslaugų gavėjų pasiskirstymas pagal seniūnijas*

Eil. Nr.	***Seniūnija***	***Socialinio darbuotojo padėjėjų skaičius seniūnijose***			***Lankomų klientų (asmenų) skaičius***		
		2015 m.	***2016 m.***	***2017 m.***	***2015 m.***	***2016 m.***	***2017 m.***
1.	Ašmintos	1	1	1 (0,25 et.)	6	8	7
2.	Balbieriškio	2	1	1 (0,5 et.)	7	6	8
3.	Išlaužo	1	1	1 (0,5 et.)	5	4	8
4.	Jiezno	1	1	2 (1,5 et.)	9	12	29
5.	Naujosios Ūtos	1	1	1 (0,6 et.)	7	6	9
6.	Pakuonio	1	1	1 (0,25 et.)	6	5	6
7.	Prienų	8	8	4 (3,5 et.)	52	57	51
8.	Stakliškių	1	1	1 (1 et.)	7	11	9
9.	Šilavoto	1	1	1 (1 et.)	12	12	13
10.	Veiverių	1	1	1 (0,75 et.)	9	10	9
	Viso:	**17**	**17**	**14 (9,85 etato)**	**120**	**131**	**149**

2017 metais ***vienkartinėmis papildomomis paslaugomis*** asmens namuose (kompensacinės technikos tvėrimas ir pristatymas į namus, patalpų tvarkymas ir kt.) ***naudojosi 10 klientų,*** kai tuo tarpu 2016 metais šios paslaugos buvo suteiktos tik 4 klientams. Per 2017 metus ***pagalbos į namus bei papildomų paslaugų buvo suteikta už 10779,02 Eur.***

DIENOS SOCIALINĖ GLOBA ASMENS NAMUOSE. Dienos socialinės globos asmens namuose tikslas – sudaryti palankias sąlygas asmeniui kuo ilgiau savarankiškai ir pilnavertiškai gyventi bendruomenėje, namuose, užtikrinant tinkamų slaugos ir socialinių paslaugų organizavimą bei teikimą asmeniui, siekiant jį apsaugoti nuo ligos paūmėjimo ar esamų simptomų progresavimo, atsižvelgiant į šeimos poreikius ir galimybes. 2017 metais Prienų rajone ***dienos socialinės globos asmens namuose*** paslaugos buvo suteiktos ***5 klientams*** (5 moterys) (žr. 12 lentelę)

12 lentelė. *Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų gavėjų skaičius*

Eil Nr.	***Seniūnija***	***Dienos socialinės globos asmenų skaičius***		
		2015 m.	***2016 m.***	***2017 m.***
1.	Balbieriškio	2	2	3
2.	Prienų	8	10	1
3.	Jiezno	1	-	-
4.	Veiverių	-	-	1
	Viso:	**11**	**12**	**5**

Kadangi nuo 2016 m. pabaigos pradėtas įgyvendinti projektas „Integralios pagalbos teikimas tikslinių grupių asmenims jų namuose Prienų r. savivaldybėje“, todėl dėl šios priežasties ir sumažėjo dienos socialinės globos asmens namuose gavėjų skaičius. Žvelgiant į ateities perspektyvą, atsiradus galimybei šie klientai planuoja taip pat pasinaudoti Integralios pagalbos asmens namuose teikiamomis paslaugomis. ***Dienos socialinės globos paslaugų asmens namuose suteikta už 1563,40 Eur.***

INTEGRALI PAGALBA. Savivaldybėje integralios pagalbos projektas (toliau – Integrali pagalba) vykdomas nuo 2016 m. lapkričio 7 d. Projekto tikslas: teikti Integralią pagalbą (socialinę globą ir slaugą) neįgaliems darbingo ir senyvo amžiaus asmenims jų namuose, kuriems nustatytas nuolatinės slaugos poreikis, sudarant sąlygas kuo ilgiau gyventi savo namuose ir gauti reikiamą pagalbą, išvengiant perkėlimo į stacionarias ilgalaikės globos įstaigas. Suteikti konsultacinę pagalbą jų šeimos nariams, sudarant geresnes sąlygas įgyti, patobulinti profesinę kvalifikaciją ir dalyvauti darbo rinkoje. Nors projekto nauda akivaizdi – klientams teikiamų paslaugų trukmė pailgėjo iki 4,5 val. per dieną, 5 dienas savaitėje, bet moka tik už socialinių paslaugų valandas, o slaugos paslaugų valandos finansuojamos iš Europos socialinio fondo (daugiau XI skyriuje „PROJEKTINĖS VEIKLOS VYKDYMAS“). Integralios pagalbos paslaugas teikia komanda, kurią sudaro: socialinis darbuotojas, psichologas, slaugytojas, slaugytojo ir socialinio darbuotojo padėjėjas. Pradėjus įgyvendinti projektą

2016 m. lapkričio mėn., paslaugos teiktos *7 asmenims, 2017 m. pabaigoje* šiomis paslaugomis naudojosi *19 asmenų, o per 2017 m paslaugos suteiktos 24 asmenims* (žr. 13 pav.).

13 paveikslėlis. *Integralios pagalbos paslaugų gavėjų skaičius 2017 m.*

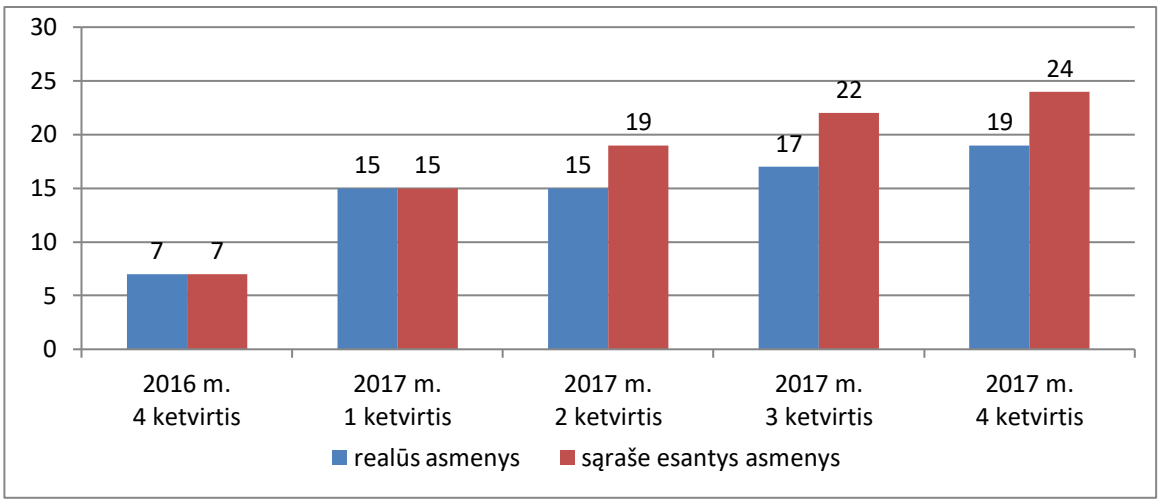

APRŪPINIMAS TECHNINĖS PAGALBOS PRIEMONĖMIS. Aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis (toliau − TPP) tikslas - kiekvienam neįgaliam, pensinio amžiaus asmeniui, neįgaliam vaikui garantuoti būtinas techninės pagalbos priemones. TPP aprūpinimas vykdomas parenkant ir skiriant TPP asmenims su negalia ar senyvo amžiaus asmenims pagal asmens sveikatos priežiūros įstaigų pateiktas rekomendacijas ir poreikį.

Centrui atliekant tarpininko vaidmenį, Techninės pagalbos neįgaliesiems centras prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Kauno skyrius (toliau - TPNC) aprūpina neįgaliuosius techninės pagalbos priemonėmis (neįgaliųjų vežimėliais, vaikštynėmis, ramentais, čiužiniais praguloms išvengti, lazdelėmis ir kt.). Centre yra pateikiamas prašymas bei reikalingi dokumentai dėl TTP priemonės įsigijimo. Reikalingos priemonės yra užsakomos ir parvežamos nemokamai iš TPNC bei išduodamos pagal išankstinį suderinimą.

2017 metais buvo ***užregistruoti 288 prašymai gauti įvairiai TPP***. Prašymuose yra įrašoma net po keletą kompensacinės technikos priemonių. 2017 metais buvo ***patenkinti 268 prašymai, nepatenkinta – 20*** (žr. 14 lentelė), kadangi viename prašyme yra įrašytos kelios skirtingo pobūdžio priemonės, o kiti klientai pageidauja gauti tik naują priemonę ir kt. ***Pasirašytos 303 asmens dėl aprūpinimo TPP sutartys.*** 2017 metų laikotarpiu iš TPNC Centras gavo ir rajono gyventojams ***išdavė TPP už 8075,95 Eur.*** Dalis gautų prašymų liko nepatenkinti dėl:

- techninės pagalbos priemonių stokos;
- netikslingų duomenų pateikimo išraše iš medicininių dokumentų (forma Nr. 027/a), jog asmeniui yra rekomenduojama įsigyti čiužinį, funkcinę ar rankomis reguliuojamą lovą, lovos staliuką, neturint specialiojo nuolatinės slaugos poreikio ar visiškos negalios;

- išrašomos pažymos neatitinka reikalavimų arba pažymoje nurodomos asmeniui reikalingos priemonės neatitinka esamos asmens sveikatos būklės ar fizinių duomenų.

14 lentelė. *Techninės pagalbos priemonių poreikis ir aprūpinimas 2015 – 2017 metais*

Eil. Nr.	*Techninės pagalbos priemonės*	*Aprūpinta vnt.*			*Neišduota vnt.*		
		2015 m.	*2016 m.*	*2017 m.*	*2015 m.*	*2016 m.*	*2017 m.*
1.	Neįgaliųjų vežimėlis	58	54	9	13	8	3
2.	Naktipuodžio kėdutė (su ar be ratukų)	68	44	18	-	4	-
3.	Funkcinė lova	25	26	4	10	5	2
4.	Čiužinys nuo pragulų	20	20	13	24	25	7
5.	Vaikštynė (su staliuku, ratukais)	56	45	42	1	8	2
6.	Ramentai (alkūniniai ir pažastiniai)	100	75	54	-	-	-
7.	Lazdelės (medinės, metalinės, su trimis ar daugiau kojelių)	20	17	15	-	-	-
8.	Lovos staliukas	5	3	3	3	-	-
9.	Vonios suoliukas, lenta, dušo kėdė	10	8	2	6	2	1
10.	Paaukštinta tualeto sėdynė (tvirtinama ar netvirtinama)	16	10	11	2	4	-
11.	Antgaliai lazdoms	40	0	0	80	80	100
	Iš viso	**418**	**302**	**171**	**137**	**136**	**115**

Nuo 2016 m. gruodžio 1 d. pradėjus veikti TPP apskaitos sistemos programai, 2017 metais visi duomenys apie asmenų prašymų pateikimą, aprūpinimą techninės pagalbos priemonėmis bei jų grąžinimą buvo nuosekliai suvesti į sistemą.

Vadovaujantis Centro techninės pagalbos priemonių nuomos be eilės įkainiais[9] ir techninės pagalbos priemonių nuomos tvarkos aprašu[10], 2017 metais TPP buvo nuomojamos Prienų rajono gyventojams, kurie pageidauja greitu metu ją naudoti ir neturi galimybės laukti eilėje, arba dėl tam tikrų reikalavimų sveikatos būklei, neturi teisės šių priemonių gauti iš TPNC. 2017 metais ***10 asmenų pateikė prašymus laikinai nuomotis*** techninės pagalbos priemonę. Per šį laikotarpį buvo išnuomota ***14 techninės pagalbos priemonių už 200,35 Eur.***

VIII. SOCIALINĖS PRIEŽIŪROS SKYRIUS

Centre socialinės paslaugos teikiamos pagal tikslines paslaugų gavėjų grupes. Tai padeda efektyviau spęsti Centro lankytojų socialines problemas, leidžia tiksliau įvertinti poreikius ir juos patenkinti.

---

[9] *Prienų rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 30 d. sprendimas Nr. T3-219*

[10] *Centro direktoriaus 2015 m. balandžio 1 d. įsakymas Nr. (1.10)-ĮV-64*

Socialinės paslaugos centre teikiamos šioms paslaugų gavėjų grupėms (žr. 15 pav.):

Neįgaliųjų užimtumo grupė – suaugusiems asmenims su negalia (paslaugos teiktos – 11 asmenų);

Senjorų grupė – senyvo amžiaus asmenų (paslaugos teiktos – 69 asmenims);

Šeimų klubas – socialinės rizikos šeimų tėvams (paslaugos teiktos 46 asmenims).

15 paveikslėlis. *Dienos užimtumo grupių lankytojai*

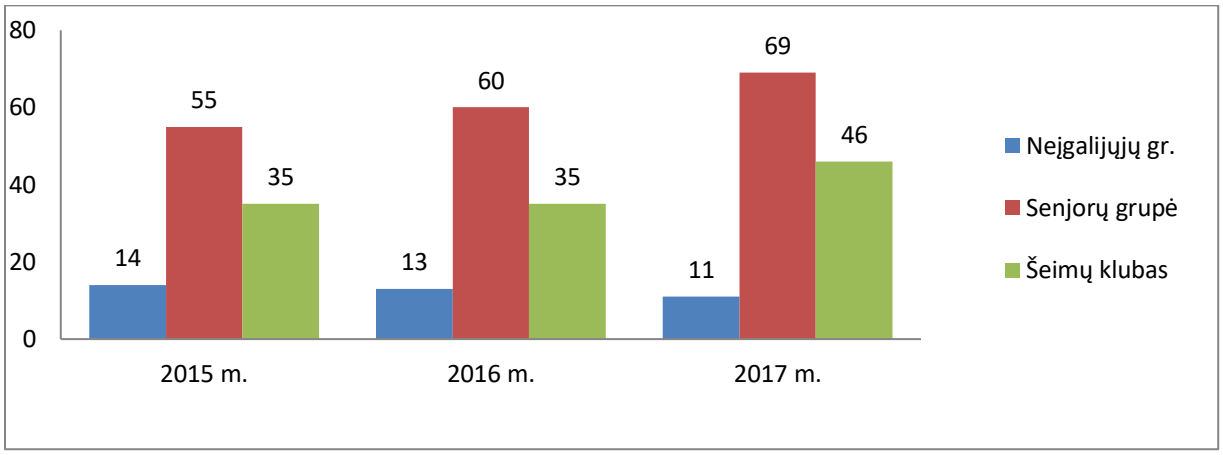

2017 m. lyginant su 2016 m. neįgaliųjų grupės lankytojų skaičius sumažėjo 2 asmenimis, kitų grupių lankytojų – senjorų ir Šeimų klubo – ženkliai padidėjo.

NEĮGALIŲJŲ UŽIMTUMO GRUPĖ. 2017 m. šią grupę lankė ***11 suaugusių asmenų su negalia***. Lankantiems neįgaliųjų užimtumo grupę buvo teikiamos dienos socialinės globos (DG) paslaugos – 7 asmenims, socialinės priežiūros (SP) – 4 asmenims.

Iš viso 2017 m. Centre suteikta 7370,20 val. ***dienos socialinės globos paslaugų už* 3523,84 *Eur***, ***socialinės priežiūros paslaugų centre*** – 4429,45 val. ***už 635,88 Eur*** (iš jų – 2192,15 val. mokamai, 2237,30 val. nemokamai) (žr. 16 pav.).

16 paveikslėlis. *Suteikta socialinių paslaugų valandomis*

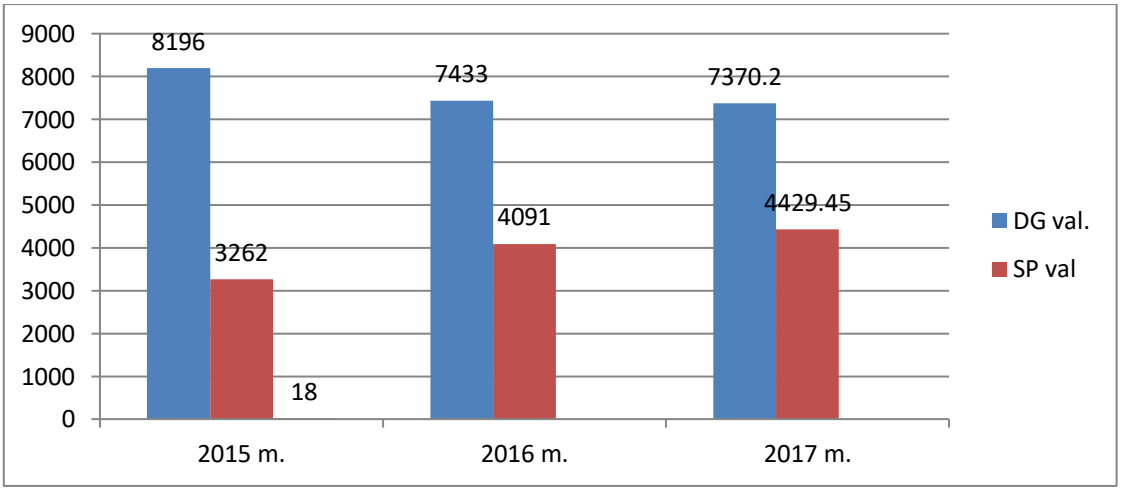

2017 m. DG centre paslaugų valandų suteikta 1 proc. mažiau nei 2016 m., o SP paslaugų valandų suteikta 7,64 proc. daugiau. Suteiktų DG paslaugų sumažėjimą lėmė vieno lankytojo gyvenamosios

vietos pakeitimas (rečiau lankėsi), o padidėjusių SP valandų skaičių lėmė didesnis lankytojų poreikis būti Centre. Siekiant pagerinti teikiamų paslaugų prieinamumą, 6 neįgaliųjų grupės lankytojai į Centrą yra atvežami, o vakare parvežami namo Centro tarnybiniu transportu, o už šias paslaugas jie moka papildomai.

Neįgaliųjų grupės lankytojai Centre gauna maitinimo paslaugą – pietus ir užkandžius. Esant poreikiui yra sudarytos galimybės Centro virtuvėlėje pavalgyti papildomai, pasišildyti atsineštą maistą, pasinaudojus Centro įranga išsivirti kavos ar arbatos, pasivaišinti Maisto banko gautais produktais.

Atsižvelgiant į socialinės globos normų reikalavimus, asmenims, kuriems Centre buvo teikiamos dienos socialinės globos paslaugos buvo priskirti „asmeniniai asistentai“. Ryšys ir pasitikėjimas tarp Centro darbuotojų ir lankytojų yra ypatingai svarbus.

Centre, dirbant pagal neįgaliųjų grupės užimtumo ir socialinių įgūdžių ugdymo programą, buvo rūpinamasi neįgaliųjų asmenų užimtumu, jų kasdienio gyvenimo įgūdžių, bendravimo, savarankiškumo ir asmeninės higienos įgūdžių ugdymu, pagal kiekvieno individualias galimybes skatinamas dalyvavimas užimtumo veiklose. Neįgalieji turėjo galimybę dalyvauti meninės, kūrybinės veiklos, sveikatinimo bei individualiuose ar grupiniuose psichoterapijos užsiėmimuose. Lankytojams socialines paslaugas teikė 4 užimtumo specialistai, socialinio darbuotojo padėjėja, psichologė, slaugytoja.

Užimtumo veiklos buvo organizuojamos atsižvelgiant į kiekvieno individualius poreikius ir galimybes. Darbuotojai savo darbe taikė įvairias užimtumo formas. Iš viso 2017 m. šios grupės lankytojams buvo pravesta ***1101 užsiėmimas:*** dekoratyvinės tekstilės, darbai iš augalinių medžiagų, keramikos, floristikos menas, darbinių įgūdžių lavinimas virtuvėje, užimtumas darže, gėlyne, siuvimas, grupiniai sveikatinimo, psichoterapijos, muzikos užsiėmimai ir kt.

Pagrindinis darbo su negalią turinčiais asmenimis uždavinių palaikyti ir pagal galimybes padidinti jų savarankiškumo bei socialinio aktyvumo lygį. Todėl teikiant socialines paslaugas, palaikant ir ugdant neįgaliųjų centro lankytojų kasdienio gyvenimo, darbinius ir bendravimo įgūdžius, lavinant meninius gebėjimus ir kūrybiškumą, buvo prisidedama prie lankytojų aktyvesnės socializacijos.

SENJORŲ GRUPĖ. Senyvo amžiaus asmenims labai svarbu bendrauti, neužsisklęsti savyje, ieškoti naujų pažinčių. Siekiant mažinti socialinę atskirtį, aktyvinti pagyvenusių asmenų bendruomenę, jiems yra teikiamos laisvalaikio organizavimo paslaugos.

Į Centro organizuojamus užsiėmimus senjorai rinkosi 2 kartus per savaitę, atokiau nuo Centro gyvenantys buvo atsivežami/parvežami centro autobusu. Iš viso 2017 m. ***senjorų grupę lankė 69 asmenys***, kiekvieną mėnesį užsiėmimų skaičius kito (žr. 17 paveikslėlis).

***17 paveikslėlis.**. Senjorų grupės lankomumas ir užsiėmimų skaičius*

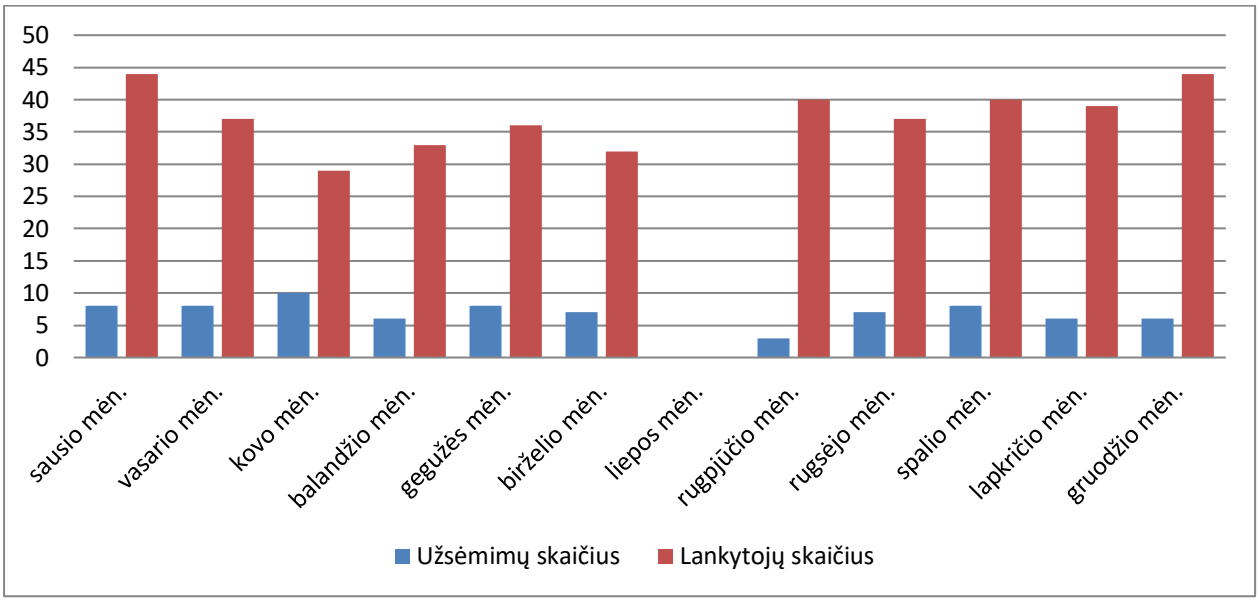

Senjorų grupės lankytojai keičiasi, vieni užsiėmimuose lankosi dažniau, kiti – rečiau, nes užimtumo veiklas jie renkasi pagal savo pomėgius, pvz: į dainavimo užsiėmimus ateina daugiau, nei į sveikatinimo mankštas, kiti atvirkščiai renkasi pokalbius su psichologe. Su senjorų grupe dirba užimtumo specialistai, psichologė, slaugytoja. Dirbant su šia grupe buvo taikoma grupiniai ir individualūs darbo metodai, veiklos buvo parenkamos pagal senjorų pomėgius. Dauguma jų mėgsta dainuoti, todėl jiems organizuojami dainavimo užsiėmimai, ruošiamos programos, šventės, išvykos. Slaugytoja vedė sveikatinimo užsiėmimus – mankštas, teikė informaciją apie ligas ir pan., individualiai teikė masažo masažiniuose krėsluose paslaugas, psichologė – vedė individualius ir grupinius psichoterapinius užsiėmimus. Metų eigoje vidutinis lankytojų skaičius kito mažai, tik vasaros metu (liepos – rugpjūčio mėn), bendru sutarimu dėl vasaros darbų, besisvečiuojančių vaikų ar anūkų, buvo organizuojama mažai užsiėmimų. Organizuojant užimtumą pagyvenusiems žmonėms, buvo aktyvinama senjorų bendruomenė, skatinami ir palaikomi bendravimo įgūdžiai. Manoma, kad vykdoma veikla padėjo senjorams prisitaikyti prie kintančios aplinkos, buvo palaikomi jų socialiniai įgūdžiai, mažinama socialinė atskirtis.

ŠEIMŲ KLUBAS. Šioje grupėje, skirtoje socialinės rizikos šeimų tėvams, užsiėmimai buvo organizuojami pagal pozityvios tėvystės ir socialinių įgūdžių ugdymo programą. Šeimų klubą lankė: 45 asmenys metų pradžioje, pabaigoje 46 asmenys (žr. 18 paveikslėlis). Analizuojant diagramos duomenis aiškiai matoma, jog Šeimų klubo lankytojų ženkliai padaugėjo – 11 asmenų, o tam turėjo įtakos nauji paslaugų gavėjai, viešinama Centro veikla.

***18 paveikslėlis**. Šeimų klubo lankytojai pagal metus*

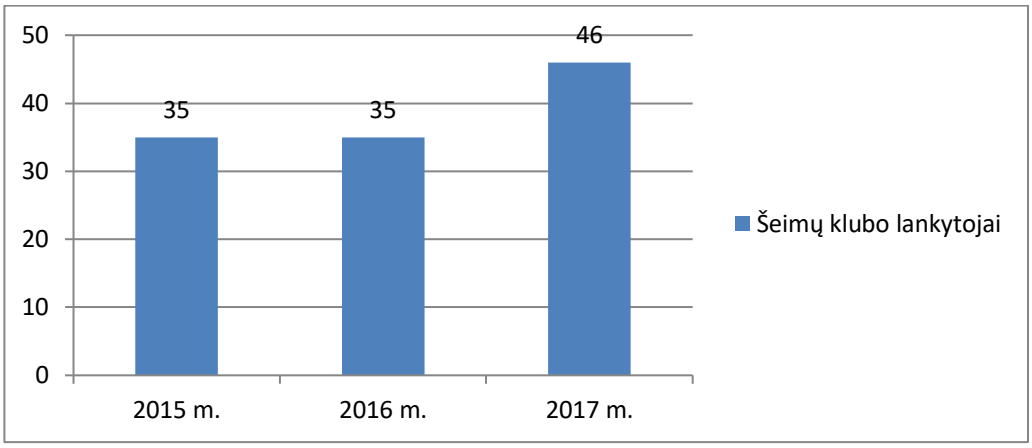

Pozityvios tėvystės įgūdžių ugdymo tikslas – kurti darnius santykius šeimoje, ugdyti gebėjimus auklėti, užauginti sėkmingus vaikus. Būti atsakingais tėvais reikalauja daug pastangų, kantrybės ir pasiaukojimo, kadangi vaikams reikalingi geri, mylintys, jautrūs vaiko poreikiams tėvai, sugebantys vaikams nustatyti tinkamo elgesio ribas. Centre tėvams tiek socialinę tiek psichologinę pagalbą teikė socialiniai darbuotojai, psichologas, užimtumo specialistai, slaugytojas.

Šios grupės užsiėmimai buvo prevencinio pobūdžio ir vyko kartą per savaitę, dažniausiai antradieniais (žr. 19 paveikslėlis).

***19 paveikslėlis**. Šeimų klubo lankomumas ir vykdomi užsiėmimai*

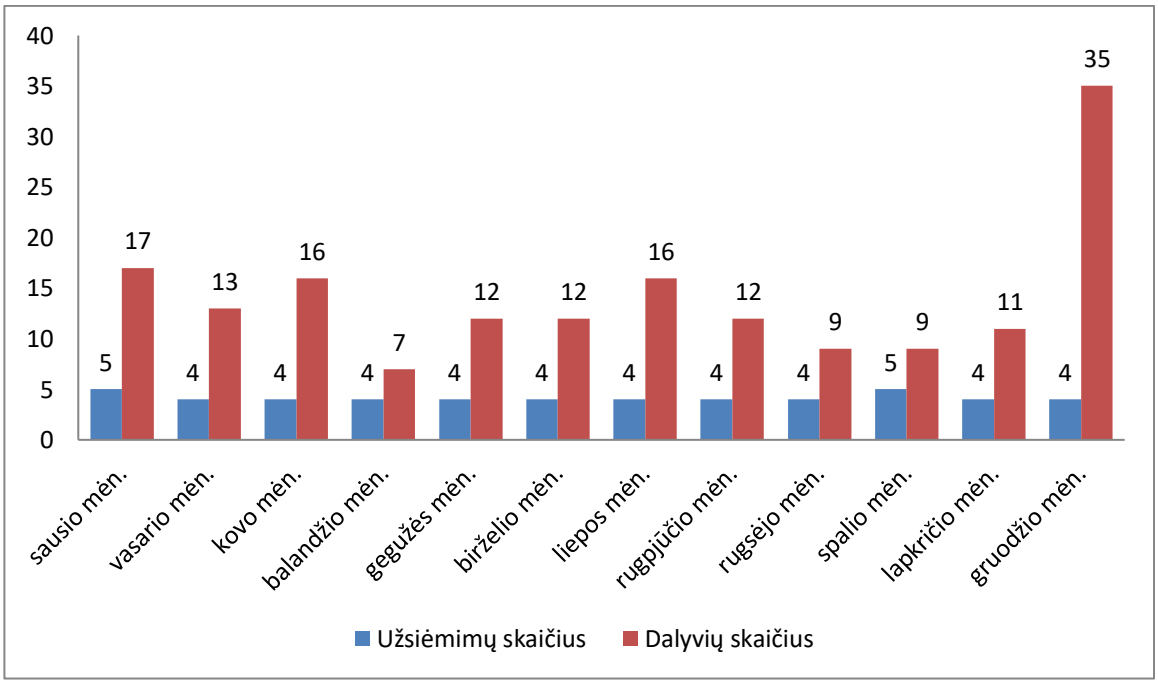

Analizuojant diagramą pastebima, kad grupės narių dalyvavimas užsiėmimuose yra kintantis. Šeimų klubo nariai yra įtraukiami į įvairias veiklas kartu su VDC, kadangi kartu su savo vaikais gali pabūti drauge – jie sportuoja, pramogauja, dalyvauja šventėse. Iš diagramos matyti, kad aktyviausiai šeimos dalyvavo užsiėmimuose – gruodžio mėnesį, kadangi šiuo laikotarpiu vyko šventiniai renginiai.

Praktinių užsiėmimų metu buvo ugdomi tėvų socialiniai įgūdžiai, suteikiama žinių vaiko priežiūros klausimais, kūrybinių užsiėmimų metu buvo sudarytos galimybės atsiskleisti kiekvieno meniniams gebėjimams. Tėvai mokėsi namų ruošos ir kasdienės buities darbų: nerti vašeliu, maisto gaminimo, daržovių auginimo ir pan., gamino Morę, margino kiaušinius, ruošė šventines vaišes savo vaikas, komponavo Vėlinių puokštes, Advento vainikus ir pan.

2017 m. buvo pravesta ***50 grupinių užsiėmimų:*** meninės veiklos, darbinių, praktinių įgūdžių ugdymo, maisto gaminimo praktikumai, pozityvios tėvystės ugdymas, psichoterapiniai užsiėmimai ir kt.

ASMENINĖS HIGIENOS IR PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ ORGANIZAVIMAS. Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos teikiamos asmenims (šeimoms), kurie dėl nepakankamų pajamų ar skurdo negali (neturi galimybės) pasirūpinti savo higiena. Centre teikiamos maudymosi ir skalbimo paslaugos vadovaujantis patvirtintais Centro asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų įkainiais[11].

2017 m. buvo gauta ***13 prašymų dėl asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų*** suteikimo, patikrinus buities sąlygas visi prašymai buvo patenkinti (žr. 20 pav.).

20 paveikslėlis. *Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų suteikimas pagal metus*

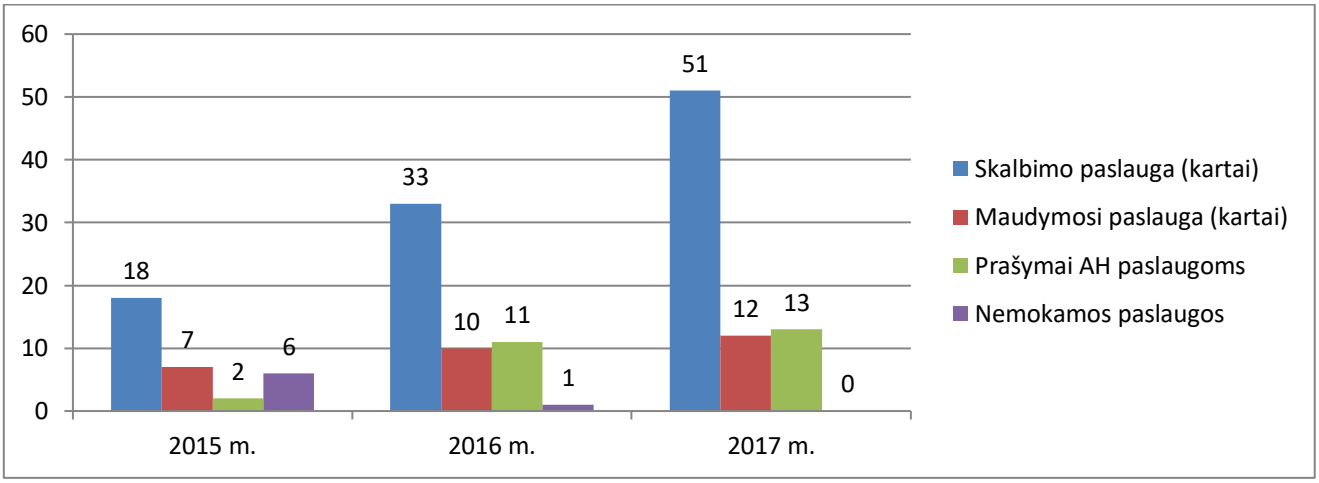

Lyginant su 2016 m., prašymų asmeninės higienos ir priežiūros paslaugoms padaugėjo. Maudymosi paslauga 12 kartų (mokamai) pasinaudojo 5 asmenys už 14,50 Eur ir skalbimo paslauga suteikta 51 kartą, už 89,28 Eur, šia paslauga pasinaudojo 13 asmenų. Iš viso už ***asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų suteikta už 103,78 Eur.***

[11] *Prienų rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 30 d. sprendimas Nr. T3-218*

SVEIKATINIMO PASLAUGOS. Sveikatinimo paslaugos reikalingos ir rekomenduojamos visiems Centro lankytojams, pradedant vaikais ir baigiant senjorais. Bendrosios praktikos slaugytoja rūpinasi lankytojų gera savijauta. Ji teikia sveikatinimo paslaugas: konsultuoja sveikatos priežiūros klausimais, veda -pokalbius, paskaitas sveikatinimo temomis, aktyvius praktinius užsiėmimus, nuolat vykdo Centro lankytojų sveikatos stebėjimą, esant poreikiui nukreipia į sveikatos priežiūros įstaigas (žr. 21 paveikslėlis). 2017 m. ***suteikta 424 sveikatinimo paslaugų už 22,50 Eur.***

21 paveikslėlis. *Suteiktos sveikatinimo paslaugos*

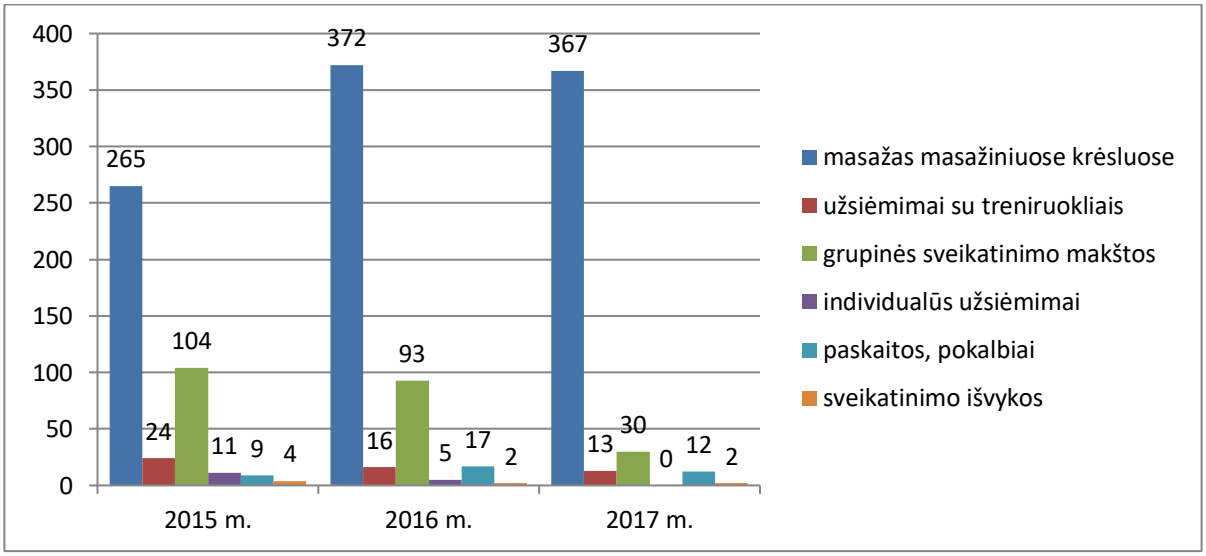

Lyginant su 2016 m. sveikatinimo paslaugų suteikta 15 proc. mažiau, tai lėmė slaugytojos darbo grafiko pasikeitimai.

Iš viso 2017 m. buvo suteikta 367 masažo seansai masažiniuose krėsluose, iš jų: 45 – Prienų rajono savivaldybės pagyvenusiems asmenims ir asmenims su negalia (20 – nemokamai; 25 mokami) ir 322 – neįgaliųjų užimtumo grupės lankytojams. Grupinių sveikatinimo mankštų buvo pravesta 30, iš jų: 8 – senjorų grupės lankytojams, 19 – neįgaliųjų grupės lankytojams, 3 – vaikų dienos centro lankytojams. Taip pat 13 kartų pravesta užsiėmimai su treniruokliais.

Centro lankytojams buvo vedami pokalbiai, aiškinama bei diskutuojama sveikatinimo temomis. Pravesta 16 paskaitų: 9 iš jų – neįgaliųjų grupės lankytojams, 4 – vaikų dienos centro lankytojams, 3 – Šeimų klubui. Centro lankytojams taip pat buvo suorganizuoti 2 sveikatinimo žygiai.

Taip pat buvo užsakomi ir administruojami centro lankytojams gydytojų paskirti vaistai – 32 kartai, klientai lydimi į sveikatos priežiūros įstaigas 3 kartai, bendraujama su sveikatos priežiūros specialistais.

TRANSPORTO PASLAUGŲ ORGANIZAVIMAS IR TEIKIMAS. Transporto paslaugos organizuojamos ir teikiamos vadovaujantis Centro transporto paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašu[12], kuris reglamentuoja Centre teikiamų transporto paslaugų organizavimo sąlygas, transporto

[12] *Prienų rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 30 d. sprendimas Nr. T3-216*

paslaugų teikimą, nustato apmokėjimo už transporto paslaugas įkainius, paslaugų gavėjų ir teikėjų teises ir pareigas.

Transporto paslaugos Centre teikiamos asmenims, kurie dėl negalios, ligos ar senatvės turi judėjimo problemų ir dėl to ar dėl nepakankamų pajamų negali naudotis visuomeniniu transportu. Paslaugos teikiamos gydymo, medicininės, profesinės ir socialinės reabilitacijos tikslais ir taip pat asmenims (šeimoms), atsidūrusiems krizinėje situacijoje bei patiriantiems fizinį ar psichologinį smurtą arba grėsmę asmens fiziniam ar psichologiniam saugumui, socialinės rizikos šeimų vaikams.

2017 metai buvo užregistruota ***152 prašymai gauti transporto paslaugas***, iš jų ***146*** prašymai gauti iš fizinių asmenų, ***6 prašymai yra pateikti iš įstaigų*** (organizacijų). Per ataskaitinį laikotarpį transporto paslauga buvo suteikta už ***3854,22 Eur ir nuvažiuota 67254,20 km.*** (žr. 22 lentelę)

Apie transporto paslaugų organizavimą buvo nuolat informuojami ir konsultuojami besikreipiantys asmenys. ***Transporto paslaugos suteiktos 152 klientams***. 2017 m. transporto ***paslaugos buvo teikiamos 2972 kartus***.

Nuo 2012 m. birželio 18 d. pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su UAB „B. Braun Avitum“ – Dializės įstaiga. Nuo šios sutarties pasirašymo dienos Dializės įstaiga apmoka Centrui už pacientų transportavimą. Teikiant transporto paslaugas dializės klientams ***per 2017 metus nuvažiuota 8810 kilometrų ir suteikta paslaugų už 1524,59 Eur.*** Vidutiniškai per pusmetį transporto paslaugos buvo teikiamos 7 Dializės įstaigos pacientams.

VDC „Pienės pūkas“ vaikai, nuo 2017 m. vasario 21 d. vežiojami į Centrą ir iš Centro, organizuojamus renginius ir išvykas. Prienų seniūnijos vaikai vežiojami kiekvieną darbo dieną iš centro, Ašmintos, Pakuonio, Balbieriškio, Šilavoto ir N. Ūtos seniūnijų vaikai po vieną kartą savaitėje. Su VDC „Pienės pūkas“ lankytojais Centro tarnybinis transportas pravažiavo 13335 km.

22 lentelė. *Už transporto paslaugą surinktų lėšų ir nuvažiuotų kilometrų santykis*

Mėnuo	**Nuvažiuota kilometrų**			**Surinkta lėšų, Eur**		
	2015 m.	**2016 m**	**2017 m.**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**
Sausis	8217	3708	5948	296,35	147,76	265,57
Vasaris	7746	4509,4	5340	279,19	175,22	311,41
Kovas	8679	4384	5891	297,21	207,23	296,00
Balandis	6444,5	4718	5066	253,80	312,63	239,30
Gegužė	4489	5233	6392	229,27	218,84	437,60
Birželis	4900	3697	5734	240,69	201,72	321,58
Liepa	3948	3454	4584	178,41	191,43	173,51
Rugpjūtis	2506	2345	5255	97,27	178,74	349,20
Rugsėjis	3095	4466	4807	238,46	236,3	213,19
Spalis	5984	5490	5653	241,87	276,83	376,18
Lapkritis	4622	6049	7441	260,36	284,51	492,64
Gruodis	4595	4376	5143,20	180,90	304,30	378,04
Iš viso:	**65225,5**	**52429,4**	**67254,20**	**2793,78**	**2735,51**	**3854,22**

Centro specialusis transportas laisvu nuo užsakymų metu naudojamas kaip tarnybinis transportas pagalbos namuose paslaugų gavėjų, socialinės rizikos šeimų lankymui, kvalifikacijos kėlimui, darbuotojų kontrolės ir kitais Centro numatytais atvejais.

IX. PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMAS

Psichologo veiklos, konsultuojant individualiai ir grupėse, tikslas - padėti žmonėms suprasti nesėkmių, konfliktų su savimi ir kitais priežastis, adekvačiai ir objektyviai įsivertinti esančias problemas, plėsti požiūrį ir įžvelgti tikslus, rasti tinkamus - efektyvius ir realius problemų ir sunkumų sprendimo būdus, didinti saviefektyvumą. Svarbu įveikti pokyčius stabdančius įpročius, keisti mąstymą ir įsitikinimus, elgesį keisti į adaptyvesnį. Padedama suprasti ir išreikšti jausmus, įgyti žinių ir įgūdžių pozityvesniam, efektyvesniam, mažiau konfliktiškam bendravimui.

Psichologas teikė paslaugas visoms socialiai pažeidžiamoms socialinėms grupėms: neįgaliesiems, socialinės rizikos šeimų vaikams ir tėvams, senjorams, dienos socialinės globos paslaugų gavėjams ir jų artimiesiems bei darbuotojams.

Prioritetine grupe, įvertinant psichologo paslaugų poreikį, išliko socialinės rizikos šeimos. Ypač aktyviai dirbama buvo su rajone, kaimo vietovėse gyvenančiomis šeimomis. Esminė problema- priklausomybė nuo alkoholio, psichotropinių medžiagų, bei nesaikingo vartojimo pasekmės, t.y. smurtinis elgesys šeimose, vaikų nepriežiūra, socialinių ir bendravimo įgūdžių stoka, bedarbystė ir psichinės būsenos bei sveikatos sutrikimai. Labai svarbi švietėjiška/edukacinė veikla, praktiniai mokymai, pagalba konsultuojant tiek individualiai, tiek visą šeimą.

2017 metais iš viso atliktos ***482 psichologinės intervencijos***:

- Individualus konsultavimas (296 konsultacijos, konsultuoti 135 asmenys);
- Grupiniai užsiėmimai/terapijos/konsultacijos (97 užsiėmimai, dalyvavo 607 dalyviai);
- Šeimos/poros konsultavimas (34 konsultacijos);
- Atvejų peržiūros, aptarimai (17 atvejų);
- Integralios pagalbos projekto dalyvių konsultavimas (36 intervencijos).
- Švietėjiškos/edukacinės paskaitos darbuotojams (2).

<u>Individualiai buvo konsultuoti:</u>

- ✓ Neįgalieji (dienos užimtumo grupė) – 72 konsultacijos, konsultuoti 9 asmenys;
- ✓ Socialinės rizikos šeimų suaugusieji (mieste) – 64 konsultacijos, konsultuoti 22 asmenys;
- ✓ Socialinės rizikos šeimų suaugusieji (seniūnijose) – 88 konsultacijos, konsultuota 50 asmenų;
- ✓ Vaikų dienos centro vaikai – 12 konsultacijų, konsultuota 10 vaikų;
- ✓ Socialinės rizikos šeimų vaikai (konsultuota seniūnijose) – 45 konsultacijos, konsultuoti 33 vaikai;

- ✓ Senjorai – 5 konsultacijos (4 asmenys);
- ✓ Darbuotojai – 3 konsultacijos (3 asmenys);
- ✓ Dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų gavėjai – 6 konsultacijos (3 asmenys).

Grupėse konsultuota, pravestos terapijos, edukaciniai užsiėmimai:

- ✓ Neįgalieji (dienos užimtumo centro lankytojai) – 32 konsultacijos (195 dalyviai);
- ✓ Socialinės rizikos šeimų suaugusieji – 7 užsiėmimai (48 dalyviai);
- ✓ Vaikų dienos centro vaikai – 15 užsiėmimų (69 dalyviai);
- ✓ Socialinės rizikos šeimų suaugusieji (konsultuota seniūnijose) – 3 užsiėmimai (4 dalyviai);
- ✓ Socialinės rizikos šeimų vaikai (konsultuota seniūnijose) - 8 užsiėmimai (44 dalyviai);
- ✓ Senjorai – 30 užsiėmimų (247 dalyviai).

Svarbu paminėti, kad, teikiant paslaugas socialinės rizikos šeimoms, į darbą komandoje su psichologu įsitraukia vis daugiau socialinių darbuotojų. Dažniau vyksta ir atvejų aptarimai, analizuojant situaciją, atsirenkant faktus, numatant tinkamas intervencijas, siekiant rizikos šeimos elgesio ir vertybių pokyčių.

X. PARAMOS – LABDAROS ORGANIZAVIMAS

Paramos gavėjo statusą centras įgijo 2008 m. Labdara – tai labdaros tiekėjų savanoriškas ir neatlygintinas pinigų, turto ar paslaugų tiekimas remtinų fizinių asmenų minimaliems socialiai priimtiniems poreikiams tenkinti. Centras jau aštuoneri metai bendradarbiaudamas su įvairiomis institucijomis ir komercinėmis įmonėmis, sėkmingai pasinaudojo galimybe gauti paramą iš įvairių įstaigų. Rėmėjams buvo pristatoma Centro veikla, galimybės ir klientų poreikiai. Parama buvo gauta tiek pinigine išraiška, tiek maisto produktais ir priemonėmis, skirtomis Centro lankytojų užimtumui tobulinti, sociokultūriniams renginiams, edukacinėms programoms organizuoti. Parama buvo gaunama ne tik iš Lietuvos, bet iš užsienio fondų, t.y. iš Nyderlandų. Parama buvo gaunama maisto produktais (žr. 23 lentelė) ir finansinė (žr. 24 lentelė).

23 lentelė. *Gauta parama maisto produktais*

Paramos davėjas	***2015 m. (Eur)***	***2016 m. (Eur)***	***2017 m. (Eur)***
Maisto banko paramos fondas	683,88	1168,99	749,11
Maisto banko Pavasarinė akcija	1129,66	787,20	1264,29
Maisto banko Rudeninė akcija	868,98	688,23	1233,21
UAB „Palink“	5115,12	9553,86	9543,21
Viso:	***7797,64***	***12198,28***	***12789,82***

Akcijų metu surinkti produktai buvo dalijami paketais ir skiriami asmenų maitinimui. 2017 metų ***pavasarinės „Maisto bankas“ akcijos metu*** asmenys ir šeimos buvo paremti dalinant gautą paramą maisto produktų paketais - ***51 paketas, rudeninės „Maisto banko‘ akcijos metu išdalinta 56 maisto produktų paketai.*** Likusi dalis paramos buvo skirta Centrą lankančių asmenų maitinimui organizuoti. Paramos gavėjai: mažas pajamas turintys asmenys ir šeimos, mažas pensijas gaunantys pagyvenę asmenys, vienos vaikus auginančios motinos ir tėvai, gausios šeimos, mažas pajamas gaunantys neįgalūs asmenys, socialinės priežiūros ir globos paslaugas gaunantys mažas pajamas turintys asmenys, dienos centro lankytojai. Lyginant su 2016 m. ataskaitiniu laikotarpiu pavasarinės ir rudeninės akcijos „Maisto bankas“ vienetais surinkta daugiau maisto produktų. 2017 m. pavasarinės Maisto banko akcijos metu buvo surinkta 191 vnt. daugiau maisto produktų lyginant su 2016 m. pavasarine. Rudeninės Maisto banko akcijos metu maisto produktų 2017 m. buvo surinkta 283 vnt. daugiau nei 2016 metų rudenį***. Per 2017 metus buvo pasirašytos 146 savanoriškų darbų atlikimo sutartys.*** Savanoriškais pagrindais dirbo mokyklinio amžiaus vaikai iš Prienų rajono ugdymo įstaigų ir Birštono gimnazijos

Jau nuo 2012 m., pasirašius sutartį su „Maisto banku“ dėl paramos maisto produktais ir higienos prekėmis, parama gaunama iš dviejų UAB „Palink“, esančių Prienuose ir Birštone ir Maisto banko paramos fondo. 2017 metais minėta gauta parama pagal kiekį siekė ***6225,798* kg,** kurių vertė ***10292, 32 Eur.*** Šios paramos dėka buvo ***pamaitinti 72 asmenys,*** organizuojant maitinimą dienos centre, taip pat ***paramą gavo 183 šeimos***, kurioms buvo išdalinti maisto produktų paketai.

24 lentelė. *Finansinė parama*

Paramos davėjas	***2015 m. (Eur)***	***2016 m. (Eur)***	***2017 m. (Eur)***
Nyderlandų paramos fondas	2000	2000	2000
Parama pervesta iš 2 proc.	622,88	738,87	509,36
Iš viso:	2622,88	2738,87	2509,36

Nyderlandų ***Juditos Louwers paramos fondas***, atstovaujamas Juditos ir Wilbert Louwers, mus remia jau devyneri metai. Fondas 2017 m. lapkričio mėnesį skyrė piniginę 2000 eurų paramą Už gautas lėšas kalėdiniam laikotarpiui buvo paruoštos dovanos t.y. šakočiai šeimoms (asmenims) ir kalėdiniai dovanų krepšeliai vaikams bei pavaišinti dienos Centro grupių lankytojai (***neįgalieji ir senjorai***). Šia parama džiaugėsi ***356 vaikai iš socialinės rizikos šeimų, 58 socialinės rizikos šeimos*** ir ***30 skurdžiai gyvenantys senyvo amžiaus asmenys.*** Minėtos dovanos gavėjus pasiekė dar prieš Kalėdas, organizuojamų kalėdinių renginių metu ar tiesiog dovanas nuvežant į paramos gavėjų namus.

Parama, pervesta iš 2 proc. GPM, dažniausia yra gaunama iš Centro darbuotojų ir jų artimųjų. 2017 m. gauta 509,36 Eur. Skirtos paramos 450 Eur buvo panaudota socialinio darbuotojo dienos šventės proga išvykai organizuoti.

Kalbant apie Centre vykdomas veiklas, su dėkingumu prisimename rėmėjus, kurių indėlis yra labai svarbus į Centro veiklą. Jų paramos dėka Centro lankytojai galėjo vykti į kino teatrą, pažintines pramogines išvykas, vandens procedūras ir patyrė daug kitų gražių akimirkų. Prie paramos prisidėjo tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys. Kiekvienais metais stengiamės pritraukti vis daugiau rėmėjų, tokiu būdu pasinaudojame įvairesnėmis galimybėmis. Visokeriopą paramą teikė nemažas būrys rėmėjų, kurią galėjome pamatuoti finansine išraiška (žr. 25 lentelę), tačiau buvo teikiama ir parama, kuri nėra finansiškai pamatuota:

- Prienų krašto muziejus - edukacinis užsiėmimas;
- Prienų miškų urėdija - floristikos medžiagos užimtumo veikloms vykdyti;
- Nemuno kilpų regioninis parkas - edukacinis užsiėmimas;
- Vilniaus botanikos sodas - 49 bilietai į Vilniaus botanikos sodą;
- Senukų labdaros ir paramos fondas - 36 asmenų maudynės Visuomenės harmonizavimo parko baseinuose.

25 lentelė. *Rėmėjų parama veikloms*

Eil. Nr.	Rėmėjai/partneriai	Vykdyta veikla	Finansinė išraiška (Eur)
1.	Juozo Palionio labdaros ir paramos fondas	Autobuso nuomai	100
2.	Valdas Stravinskas	16 asmenų pietūs picerijoje	70
3.	Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	Autobuso nuomai vykti į LRT studiją filmavimą	250
4.	„TV pagalba“ administracija	Autobuso nuomai vykti į TV3 studiją filmavimui	200
		Viso:	**620,00**

XIII. PROJEKTINĖS VEIKLOS VYKDYMAS

2017 m. Centras vykdė keletą projektų, kurie buvo finansuojami iš savivaldybės ir valstybės biudžeto, Europos struktūrinių fondų lėšų bei dalyvaujant kitose veiklose. Dvi paraiškos buvo pateiktos Prienų rajono savivaldybės 2017 m. visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšoms gauti, tęstinis projektas iš valstybės biudžeto lėšų ir ilgametis projektas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų. Jau keleri metai iš eilės dalyvaujame ir labdaros-paramos projekte „Vaikų svajonės“.

Projektas „Vaikų svajonės“

2017 m. kaip ir pastaruosius keletą metų dalyvauta projekte ***„Vaikų svajonės“,*** internetinėje svetainėje www.vaikusvajones.lt, buvo patalpintos ***294 svajonės vaikų augančių šeimose***, kurioms yra teikiamos socialinės paslaugos. Svajones rinko 18 (socialinių darbuotojų darbui su socialinės rizikos šeimomis). Buvo surinkta ir internetinėje svetainėje publikuota 294 (2-18 m. amžiaus) vaikų svajonės, lyginant su 2016 m., patalpinta net 116 svajonių daugiau. Nuolat buvo tarpininkaujama tarp projekto organizatorių, socialinių darbuotojų bei svajonių pildytojų. Labai džiugu, kad dauguma svajonių buvo išpildytos mūsų rajono gyventojų dėka. Vis daugiau į projektą įsijungia ir juridinių organizacijų, kaip policijos, seniūnijos, priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojai ir kiti. 2017 m. pabaigoje projektas dalinai buvo įgyvendintas. Svajonių publikavimas buvo pratęstas iki 2018 m. sausio 15 d.

Projektas „Pedikuliozės profilaktika socialinės rizikos šeimose Prienų rajone“

2017 m. buvo pateiktas tęstinis projektas Prienų rajono savivaldybės 2017 m. visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšoms gauti. Projekto tikslas - aprūpinti profilaktinėmis priemonėmis socialinės rizikos šeimas, ugdyti asmeninius higienos įgūdžius, propaguoti sveiką gyvenseną. ***Projekto įgyvendinimui buvo skirta 900 EUR***. Iš projekto ***„Pedikuliozės profilaktika socialinės rizikos šeimose Prienų rajone“*** lėšų buvo aprūpintos ***35 socialinės rizikos šeimos medikamentinėmis priemonėmis nuo pedikuliozės,*** aktyviai ugdyti higienos ir švaros įgūdžiai šiose šeimose, užkirstas kelias infekcinių ligų plitimui. Projektas buvo įgyvendinamas pasitelkiant sveikatos priežiūros specialistus, nuolat bendradarbiaujant su švietimo ir ugdymo įstaigomis, aktyviai įtraukiant ir socialinės rizikos šeimų narius.

Projektas „Priklausomybės nuo alkoholio mažinimas ir prevencija“

Projektas ***„Priklausomybės nuo alkoholio mažinimas ir prevencija“*** yra tęstinis nuo 2016 m. ir pradėtas vykdyti nuo 2017 m. balandžio mėnesio. Projekto tikslas - suteikti kompleksinę pagalbą asmenims, nesaikingai vartojantiems alkoholį arba turintiems priklausomybę nuo jo bei vykdyti prevencines programas priklausomybės ligomis sergančių asmenų šeimos nariams. Sėkmingai 2016 m. įvykdžius šį projektą, pastebėjome, kad poreikis ženkliai išaugo, todėl ir skirtas didesnis ***finansavimas - 2000 EUR.*** Nuolat bendradarbiaujant su Kauno priklausomybių ligų centru gydymui nuolat buvo registruojami asmenys turintys priklausomybę alkoholiui. ***21 asmuo iš socialinės rizikos šeimų*** buvo motyvuotas gydytis taikant blaivybės palaikymo ir atkryčių paslaugą naudojant medikamentus. Dalyvaujantiems šiame projekte buvo organizuojamos Centro tarnybinio transporto paslaugos.

Projekto lėšomis gydymas taikytas šiose seniūnijose gyvenantiems asmenims (žr. 26 lentelė).

26 lentelė. *Projekto dalyviai pagal seniūnijas ir sėkmingi atvejai*

Eil. nr.	***Seniūnijos***	***Projekto dalyviai***	***Sėkmingi atvejai***
1.	Prienai	5	4
2.	Stakliškės	4	2
3.	Jieznas	4	
4.	Veiveriai	4	1
5.	Išlaužas	2	2
6.	Šilavotas	2	2
	Viso:	21	11

Iš 21 projekto dalyvio, 1 asmeniui buvo skirtas gydymas pusės metų laikotarpiui, 20 asmenų medikamentinis gydymas buvo taikytas vieneriems metams.

2017 metų ***pabaigai 11 asmenų sėkmingai toliau gydėsi*** nuo priklausomybės alkoholiui ir palaikė blaivybę. Gydymąsi medikamentais nuo alkoholizmo 8 asmenys nutraukė nepraėjus nei pusei numatyto laikotarpio, 2 asmenys gydymą nutraukė praėjus daugiau nei pusei numatyto laikotarpio.

2017 m. rugsėjo – gruodžio mėnesį ***vykdyta prevencinė programa vaikams „Linas“***, kurios tikslas suteikti paslaugas vaikams, kurių šeimose buvo nesaikingai vartojamas alkoholis. Veiklos vyko N. Ūtos, Stakliškių, Veiverių ir Jiezno seniūnijose. Iš projekto lėšų skirtas finansavimas vaikų maitinimui, kanceliarinėms prekėms. „Lino“ programoje dalyvavo po 10 vaikų iš kiekvienos seniūnijos., iš viso projekte dalyvavo 40 vaikų.

Projektas „Vaikų dienos centras „Pienės pūkas“

2017 m. vasario 23 d. tarp Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei Centro buvo pasirašyta valstybės biudžeto lėšų panaudojimo sutartis. Vaikų dienos centro ,,Pienės pūkas“ projektui įgyvendinti ***2017 metams buvo skirta 12 797 Eur suma***. Šis projektas yra tęstinis ir vykdomas jau treji metai.

Projektinės lėšos buvo skirtos kanceliarinėms prekėms, maitinimui, išvykoms, užimtumo priemonėms, transporto kurui įsigyti bei daliniam socialinio darbuotojo pareigybės finansavimui. Jau keleri metai iš eilės vykdant šį projektą, buvo pastebėta, kad vaikų mėgiamiausia veikla yra išvykos, sportiniai renginiai, edukacinės programos, renginiai, skirti šeimos santykių stiprinimui, todėl vykdant projektą, buvo sudaryta galimybė organizuoti įvairesnę veiklą, išvykas ir pažinti ne tik savo rajoną, bet aplankyti ir Alytų, Anyksčius, Palangą. Vaikų dienos centro lankytojai dalyvavo Palangos kurorto savivaldybės inicijuojamoje socialinėje akcijoje „Pasveikink jūrą Palangoje“. Ši akcija organizuojama jungiantis prie Prezidentės Dalios Grybauskaitės inicijuotos nacionalinės socialinio saugumo

kampanijos „Už saugią Lietuvą“. Organizuojamų veiklų metu padedama vaikų dienos centro lankytojams integruotis į visuomenę, gerinama jų gyvenimo kokybė, tenkinami socialiniai poreikiai.

Projektas „Integralios pagalbos teikimas tikslinių grupių asmenims jų namuose Prienų rajono savivaldybėje“

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. A1-455 ,,Dėl finansavimo skyrimo projektams, pateiktiems pagal 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto ,,Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonę Nr. 08.4.1-ESFA-418 ,,Integrali pagalba į namus““, buvo skirtas finansavimas projekto ,,Integralios pagalbos teikimas tikslinių grupių asmenims jų namuose Prienų rajono savivaldybėje“ (toliau – projektas) įgyvendinimui. 2016 m. rugsėjo 19 d. Centrui pasirašius sutartį, iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto NR. 08.4.1-ESFA-V-418-04-0022“ ***įgyvendinimui trejų metų laikotarpiui buvo skirta 156 000 Eur.*** Projektas vykdomas nuo 2016 m. lapkričio mėn. ir yra tęstinis. Siekiant, kad integralios pagalbos paslaugos asmens namuose būtų suteiktos laiku ir kokybiškai, 2017 m. buvo įsigyti 2 lengvieji automobiliai (automobiliais naudojasi 2 slaugytojo ir socialinio darbuotojo padėjėjos, dirbančios Jiezno seniūnijoje), slaugos įranga: 3 čiužiniai pragulų profilaktikai, 2 maitinimo staliukai, vartymo/perkėlimo paklodė, 2 kraujospūdžio matuokliai, 2 plaukų plovimo sistemos, perkėlimo diržai, vienkartinės pirštinės. 2017 m. integralios pagalbos paslaugas ***teikė 24 asmenims***, 2 mobilios komandos, kuriose dirbo 15 darbuotojų. ***Per 2017 m. integralios pagalbos paslaugų gavėjams buvo suteiktos 5997 slaugos valandos ir 7324 globos valandos už 5099,39 Eur ir panaudota 76123 Eur projektinių lėšų.*** Komandoje dirbančios slaugytojos konsultavo paslaugų gavėjų artimuosius bei šeimos narius įvairiais jiems svarbiais sveikatos priežiūros klausimais, padedančiais geriau rūpintis ir prižiūrėti jų slaugomus neįgaliuosius.

XII. SAVANORYSTĖ IR KITA VEIKLA

2017 metais buvo pasirašytos ***146 savanoriškų darbų atlikimo sutartys su 114 „Maisto banko“ pavasarinės ir rudeninės akcijos savanoriais, dar 5 sutartys buvo pasirašytos dėl savanoriškų darbų atlikimo Centre.***

Savanorišką darbą daugiausia dirbo mokyklinio amžiaus vaikai iš Prienų rajono ugdymo įstaigų ir Birštono gimnazijos. Ugdymo įstaigoms išsiųstos rekomendacijos akcijų metu savanorių išdirbtas valandas užskaityti kaip mokinių socialinę veiklą. Kiekvienais metais Centras sulaukia ne tik tų pačių savanorių, norinčių dalyvauti organizuojamose ,,Maisto banko“ akcijose, tačiau dalyvauti

savanoriškoje veikloje pareiškia norą ir nauji savanoriai. 2017 m. ***18 studentų iš mokymo įstaigų atliko praktiką*** su įvairiomis socialinėmis grupėmis pagal numatytas veiklas.

Kauno apygardos probacijos tarnybos savivaldybių probacijos skyrius į Centrą siunčia nuteistuosius atlikti nemokamus darbus. ***2017 m. atsiųsti 11 nuteistųjų,*** kurie išdirbo 687 nemokamas valandas. Nuteistieji Centre dirbo įvairius ūkio darbus: šlavė kiemą, šienavo žolę, grėbė žolę ir lapus, tvarkė Centro prieigas ir patalpas, plovė ir valė neįgaliųjų techninės pagalbos priemones, tvarkė aplinką senjorams ir neįgaliesiems jų kiemuose.

2017 m.. ***policijos rėmėjais dirbo 14 Centro darbuotojų.*** Be lankymosi socialinės rizikos šeimose ir prevencinių renginių organizavimo, policijos rėmėjai kartu su policijos pareigūnais budėjo Kovo 11-ajai skirtame renginyje Prienų mieste, Prienų krašto vasaros šventėje, miesto Kalėdinės eglutės įžiebimo šventėje.

XV. VIDINIS IR IŠORINIS KOMUNIKAVIMAS

2017 m. nuolat buvo vykdomas tiek išorinis, tiek vidinis komunikavimas su Centro darbuotojais, rajono gyventojais, bendruomene. Centro darbuotojams kartą per ketvirtį vyko visuotiniai susirinkimai ir kartą per mėnesį susirinkimai, pagal darbuotojams priskirtas veiklos sritis. Susirinkimų metu buvo aptariami organizaciniai klausimai, analizuojami veiklos rezultatai, supažindinama su norminiais teisės aktais. Bendradarbiaujant su Alytaus, Šakių, Kaišiadorių, Jonavos ir Nemajūnų socialinių paslaugų centrais ir dalyvaujant gerosios patirties sklaidos susitikimuose buvo nuolat viešinama Centro veikla, analizuojami siektini rezultatai.

2017 metais buvo atnaujinta Centro internetinė svetainė (adresas www.prienuspc.lt). Atsakingi darbuotojai svetainėje talpina ir publikuoja straipsnius apie vykdomą Centro veiklą. Minėtoje svetainėje ir Centro paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“ talpinami ir publikuojami straipsniai, publikacijos, fotoreportažai, fotografijos, iliustruojantys Centre vykdomą veiklą.

2017 metais Centro veikla buvo viešinama ir kitomis komunikacijos priemonėmis:

- Regioninė televizija: Vykstančius renginius filmuoja TV Eteris *straipsniai:* informacija apie Centro veiklą publikuojama savivaldybės internetiniame puslapyje, rajoniniuose laikraščiuose „Gyvenimas“, „Naujasis gėlupis“, „Krašto vitrina“
- Centro metinės veiklos programos bei veiklos ataskaitos, kurios yra viešos, skelbiamos centro puslapyje. Ataskaitose plačiai apžvelgiama visa praėjusių metų veikla.
- Kartą per metus yra organizuojama Atvirų durų diena, į ją, susipažinti su centro vykdomomis veiklomis, teikiamomis paslaugomis, kviečiami visi savivaldybės gyventojai, socialiniai partneriai, bendruomenės nariai.

- Informavimas. Visi, apsilankę Centre, yra supažindinami su Centre teikiamomis paslaugomis.

XIV. BENDRADARBIAVIMAS SU SOCIALINIAIS PARTNERIAIS

2017 m. buvo pasirašytos ***5 bendradarbiavimo sutartys***. Nuolatinis bendradarbiavimas su socialiniais partneriais yra neatsiejama Centro veiklos dalis. Siekiant teikti kompleksines ir kokybiškas socialines paslaugas socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams, neįgaliesiems, senjorams ir kt. paslaugų gavėjams, bei vykdant kitą Centro veiklą, buvo nuolat vystomas ir stiprinamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas.

2017 m. sprendžiant iškilusias problemas, dalinantis gerąja patirtimi, keičiantis informacija, vykdant prevenciją, organizuojant ir įgyvendinant įvairius projektus bei renginius, siekiant bendro tikslo, bendradarbiauta su šiomis įstaigomis ir organizacijomis:

- ✓ Prienų rajono švietimo ir ugdymo įstaigos
- ✓ Alytaus apsk. VPK Prienų r. PK
- ✓ Prienų pedagoginė psichologinė tarnyba
- ✓ Prienų pirminės sveikatos priežiūros centrai ir kitos gydymo įstaigos
- ✓ Prienų rajono seniūnijos
- ✓ Prienų rajono savivaldybės administracijos skyriais
- ✓ Darbo birža
- ✓ Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
- ✓ Kauno apskrities priklausomybės ligų centras
- ✓ Kauno apygardos probacijos tarnybos Prienų skyrius
- ✓ Nevyriausybinės organizacijos
- ✓ Kitų rajonų socialinėmis įstaigomis
- ✓ Paramos – labdaros fondais.

XVII. DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS

2017 m. Centre dirbo ***65 darbuotojai***, iš jų - viena darbuotoja vaiko auginimo tikslinėse atostogose. Socialinių paslaugų srities darbuotojai sudarė didžiąją dalį Centro darbuotojų – 50, sveikatos priežiūros specialistai - 7, administracija – 8 darbuotojai. Visi socialinį darbą dirbantieji turi reikiamą socialinio darbo ar jam prilygintą išsilavinimą.

2017 m. buvo sudarytos galimybės socialinių paslaugų srities, sveikatos priežiūros srities darbuotojams, bet ir kitiems Centro specialistams kelti savo kvalifikaciją. Centre dirbantys slaugytojai

turi patvirtintas ir galiojančias licencijas ir nuolat kelia kvalifikaciją. Socialiniai darbuotojai privalo periodiškai tobulinti savo profesinę kompetenciją išklausant ne mažiau kaip 16 akademinių valandų per kalendorinius metus. Centro socialiniai darbuotojai ir jų padėjėjai, socialinio darbo organizatoriai, psichologas, slaugytojai ir jų padėjėjai, administracijos darbuotojai atsižvelgdami į keliamus reikalavimus nuolat kėlė profesinę kompetenciją seminarų, mokymų, supervizijų, intervizijų metu. 15 Centro socialinių darbuotojų dalyvavo grupinėse supervizijose. Centro vyr. buhalterė, psichologas ir ūkvedys taip pat kėlė kvalifikaciją savo profesinėje srityje. 14 darbuotojų dalyvavo ir buvo atestuoti pagal 8 valandų privalomojo pirmosios pagalbos mokymo programą. Mokymų metu buvo įgyta daug praktinių ir teorinių žinių.

Integralios pagalbos projekto ***lėšomis 3 socialinio darbuotojo padėjėjos įgijo slaugytojo padėjėjo kvalifikaciją,*** 5 darbuotojos dalyvavo įžanginiuose socialinių darbuotojų padėjėjų kursuose, 2 slaugytojos ir 5 slaugytojo padėjėjos dalyvavo 16 akad. val. seminare. Taip pat visos mobilių komandų darbuotojos dalyvavo seminare pagal privalomojo pirmos pagalbos mokymo pagrindinę programą. ***Atestacijoje dalyvavo 6 socialinės darbuotojos darbui su socialinės rizikos šeimomis*** ir buvo suteikta ***vyresniojo socialinio darbuotojo kvalifikacinė kategorija***. Socialinio darbuotojo kvalifikacinė kategorija suteikiama atsižvelgiant į: socialinio darbo stažą, turimą išsilavinimą, profesinės kompetencijos tobulinimo trukmę, praktinės veiklos įvertinimą ir įsivertinimą, pasiekimus, įrodančius socialinio darbuotojo aukštą profesinę kompetenciją. Kvalifikacija yra žinių, mokėjimų, sugebėjimų, įgūdžių ir patyrimo visuma, kurią įgijęs darbuotojas gali kokybiškai atlikti jam pavestą darbą.

Šiandieninis socialinis darbuotojas nėra tik formalią fizinę pagalbą asmeniui teikiantis žmogus. Jis realiai vykdo valstybės įgyvendinamą socialinę politiką, ieško įvairių būdų, kaip geriau aptarnauti žmones, kuriems reikia socialinės paramos. Tad kompetencija yra nenuginčijamai svarbus faktas. Mokymai naudingi ir tuo, kad jų metu vyksta darbuotojų nuolatinis bendravimas, sustiprėja jų tarpusavio ryšys.

XVI. APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS

- ✓ Lyginant su 2016 m., Centro biudžetas ženkliai padidėjo ir tame tarpe skirti asignavimai iš savivaldybės biudžeto lėšų padidėjo - 21,5 proc., iš valstybės biudžeto socialinės rizikos šeimų socialinei priežiūrai padidėjo - 54,5 proc. o valstybės biudžeto tikslinė dotacija socialinei priežiūrai asmenų su sunkia negalia net - 74 proc. Tai lėmė padidėjęs pareigybių skaičius (2017 m. papildomai įsteigta 9 pareigybės), darbuotojų darbo užmokestis, paslaugų gavėjų skaičius, kilo pragyvenimo lygis.
- ✓ Specialiosios programos surenkamos lėšos 2017 m. lyginant su 2016 m., padidėjo 20 proc., tam įtakos turėjo vykdomas Integralios pagalbos projektas, kurio pagalba didėjo paslaugų gavėjų skaičius ir tuo pačiu mokestis už socialines paslaugas.

- ✓ Vaikų dienos centro lankytojų skaičius 2017 m. didėjo, todėl atsiranda problema dėl patalpų, nes vaikų grupių kokybiškam užimtumui ir pamokų ruošai reikalingos atskiros patalpos, tenkinančios vaikų poreikis. Šiuo metu Centro patalpomis dalinasi visos socialiai pažeidžiamos grupės.
- ✓ Lyginant su 2016 metais, per 2017 m. socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, skaičius galima teigti, kad išliko toks pats, tik sumažėjo 2 šeimomis. Į socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitą per 2017 m. buvo įrašyta 36 šeimos, išbraukta iš apskaitos – 38 šeimos.
- ✓ Pagalbos į namus paslaugas gaunančių asmenų skaičius padidėjo - 18, o gaunančių dienos socialinės globos asmens namuose paslaugas, sumažėjo - 9 asmenimis, tačiau šie asmenys toliau gauna Integralios pagalbos namuose paslaugas.
- ✓ 2017 metais pagal rajono gyventojų pateiktus prašymus techninės pagalbos priemonėmis buvo aprūpinti beveik visi asmenys, kurie metų eigoje buvo numatyti paraiškose. Kadangi techninės pagalbos priemonių gavėjų poreikis buvo patenkintas, atitinkamai sumažėjo asmenų, norinčių išsinuomoti techninės pagalbos priemonę iš Centro, o dėl to sumažėjo spec. programos lėšos.
- ✓ Per ataskaitinį laikotarpį gauti 152 prašymai transporto paslaugoms gauti ir suteikta 2972 kartus. Lyginant su 2016 m. prašymų padaugėjo 20 proc., už suteiktas paslaugas lėšų suma padidėjo net 40 proc., nors nuvažiuotų kilometrų padidėjo tik 30 proc. Darytina išvada, kad paslauga teikiama tikslingai ir koncentruotai.
- ✓ Lyginant su 2016 metais, 2017 m. padidėjo Prienų rajono kaimo vietovėse gyvenančių asmenų, tiek suaugusiųjų, tiek vaikų, individualaus konsultavimo poreikis. Jeigu 2016 m. buvo konsultuoti 32 suaugusieji rizikos šeimų asmenys, tai 2017 m. buvo konsultuota 50 suaugusių asmenų ir 33 vaikai. Stebima tendencija atvykti konsultacijoms kartu su kitais šeimos nariais, vis dažniau atvyksta socialinės rizikos šeimų vyrai, šeimos konsultacijose dalyvauja tėvai su vaikais.
- ✓ 2017 m. labdaros – paramos gavimas išliko panašus, nors lyginant su praėjusiais 2016 m. gauta parama maisto produktais pavasarinėje ir rudeninėje Maisto banko akcijoje ženkliai padidėjo, tačiau sumažėjo parama iš Maisto banko paramos fondo. Aktyviai tęsiamas bendradarbiavimas su LPF „Maisto bankas“, Nyderlandų paramos ir kt. fondais.
- ✓

XIX. SĖKMĖS IR TIKSLAI

- ➢ Centro tikslų ir uždavinių įgyvendinimui sutelkta aukštą kvalifikaciją ir didelę darbo patirtį turinčių darbuotojų komanda. Visi Centro socialinį darbą dirbantieji turi aukštąjį socialinio darbo arba jam prilygintą išsilavinimą, nuolat kelia savo kvalifikaciją, tačiau labai svarbu ir toliau skatinti darbuotojus siekti didesnės profesinės kompetencijos ir tobulinti kompetencijas, padėsiančias pasiekti geresnių rezultatų dirbant su asmeniu, šeima, bendruomene.

- Galime pasidžiaugti, kad jau keleri metai Centras dalyvauja įvairioje projektinėje veikloje. 2017 m. taip pat buvo tęsiama projektinė veikla, vykdomi 4 projektai: du projektai iš savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos, vienas projektas iš valstybės, vienas ilgametis projektas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų.
- Atsižvelgiant į antrus metus vykdomą vaikų dienos centro projektą, džiugu, kad kiekvienas VDC projekto dalyvis ir jų šeimos nariai stiprino savo tarpusavio santykius, bendravimo įgūdžius, savo laisvalaikį paįvairino itin produktyvia ir įvairiapusiška veikla. Asmenims, nesaikingai vartojantiems alkoholį arba turintiems priklausomybę nuo jo buvo suteikta kompleksinė pagalba bei vykdytos prevencinės programos priklausomybės ligomis sergančių asmenų šeimos nariams, įtraukiant į projektą vis naujus dalyvius, todėl ir toliau planuojama vykdyti panaši projektinė veikla.
- Sėkmingai tęsiamas Integralios pagalbos projektas praturtino Prienų rajono savivaldybės senyvo amžiaus žmonių ir darbingo amžiaus neįgaliųjų asmenų socialinę gerovę. Gaudamas integralią pagalbą namuose, žmogus gali ilgiau išvengti gydymo stacionarioje ligoninėje ar apgyvendinimo globos namuose, kuo ilgiau gyventi savo namuose ir gauti reikiamą pagalbą. Projekto metu suteikiama konsultacinė pagalba jų šeimos nariams, sudarytos geresnės sąlygos darbuotojams įgyti, patobulinti profesinę kvalifikaciją ir dalyvauti darbo rinkoje.
- Kiekvienais metais didėjantis pagyvenusių ir senyvo amžiaus asmenų dalyvavimas Centre rodo, kad šių paslaugų aktyvinimas yra ypač svarbus šios grupės žmonėms. Nuolat skatiname pagyvenusių žmonių aktyvumą, norą bendrauti, mažinant jų socialinę atskirtį, padedant tenkinti socialinius poreikius, todėl jų dalyvavimas veiklose formuoja bendruomenės nuomonę, kad Centre paslaugos teikiamos įvairios ir kokybiškos. 2017 m. Senjorų užimtumo grupė įkūrė savo ansamblį, pavadinimu „Šarma“.
- Džiugu, kad nuolat palaikomas glaudus ryšys su Centro bendruomene, partneriais, rėmėjais, kitomis įstaigomis ir organizacijomis sudaro didesnes galimybes, teikiant socialines paslaugas, tenkinant Centro lankytojų poreikius.
- Suteiktų socialinių paslaugų dėka gerėjo savivaldybės gyventojų gyvenimo kokybė, savarankiškumas, didėjo integracija į visuomeninį gyvenimą ir mažėjo socialinė atskirtis.

Centro vykdomas socialinis darbas – profesionali veikla, padedanti tenkinti asmens gyvybinius poreikius, atkuriant jo ir visuomenės santykius. Tam, kad ši veikla vyktų ir nuolat tobulėtų, būtinas kryptingas ir kokybiškas darbas, gerai apgalvotas planas ir priemonės. Šito siekiama mobilizuojant turimas žinias bei siekiant naujų, todėl 2018 metams siektini tikslai:

- Nuolat didėjantis Centro darbuotojų skaičius, skatina optimizuotai naudoti žmogiškuosius išteklius, todėl yra labai svarbi veiklos struktūra. Siekiant kuo tiksliau panaudoti žmogiškuosius išteklius, planuojama keisti veiklos struktūrą, įsteigiant skyrius.
- Ugdyti tinkamą visuomenės supratimą apie socialinių problemų sprendimą ir pagalbos teikimą, gebėjimą priimti pagalbą, įjungiant bendruomenes ir nevyriausybines organizacijas, savanorius, siekiant operatyvios partnerystės ir aktyvaus dalyvavimo socialinėje veikloje.
- Skleisti visomis komunikavimo priemonėmis informaciją apie Centre vykdomus projektus, teikiamas paslaugas, kurių tikslas užtikrinti šeimos stiprinimą, vyresnio amžiaus žmonių, neįgaliųjų, vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, asmenų, esančių socialinėje atskirtyje, poreikių tenkinimą ir vykdyti socialinę integraciją.
- Vykdyti šeimos santykių stiprinimą, teikiant kompleksines paslaugas šeimai. Pagal poreikį konsultuoti kiekvieną rajono šeimą, teikti psichologinę pagalbą, ugdyti santykių stiprinimą bei vykdyti aktyvų prevencinį darbą su šeima. Į kompleksinių paslaugų teikimą įtraukti ne tik savivaldybės, bet ir nevyriausybines organizacijas.
- Didinti darbuotojų atsakomybę už darbo rezultatus, skatinti domėtis ir diegti socialinio darbo naujoves ir kūrybiškai, sėkmingai dirbti, kad galėtų spręsti visuomenėje iškylančias socialines problemas, tuo pačiu užtikrinant profesinės kvalifikacijos tobulinimą.

Direktorė Aurelija Urbonienė